

NOKUTs tilsynsrapporter

Innledende tilsyn med Nord universitet

Utfordringer og muligheter

Desember 2016

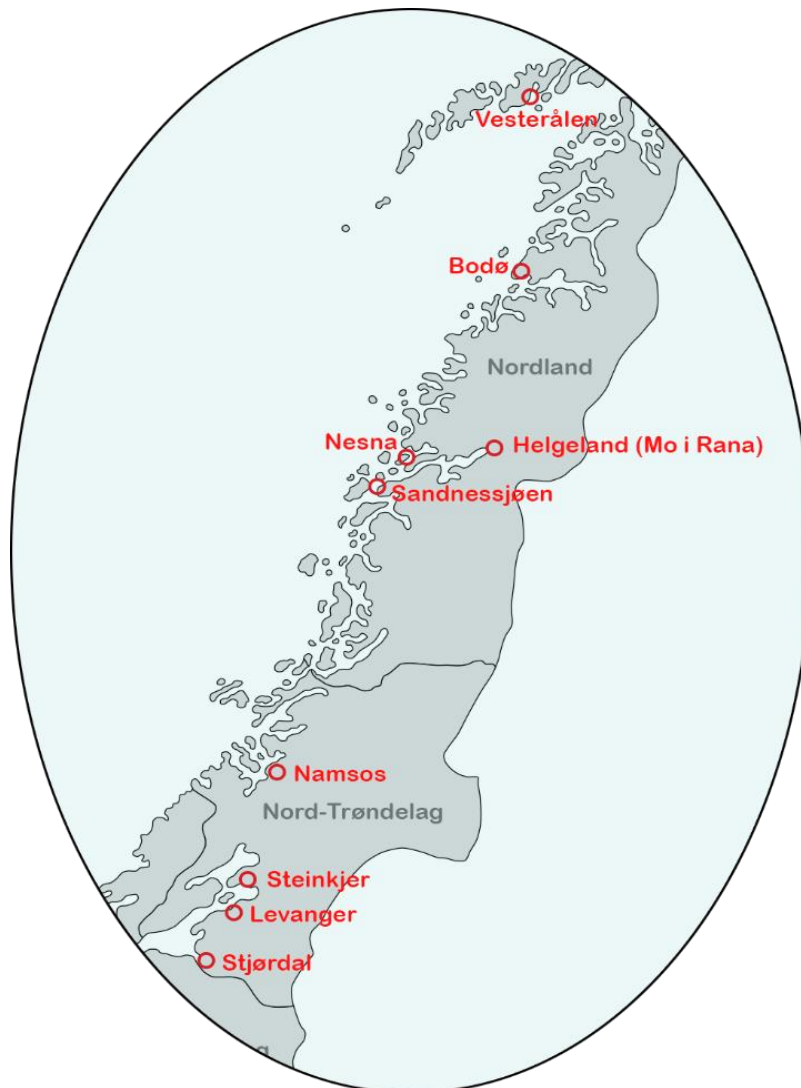

NOKUT

Institusjon:	Nord universitet
Sakkyndige:	Tom Colbjørnsen, professor og tidligere rektor ved Handelshøyskolen BI Torunn Lauvdal, professor og tidligere rektor ved Universitetet i Agder Kathrine Skretting, rektor ved Høgskolen i Lillehammer
Styrebehandling:	8.desember 2016
NOKUTs saksnummer	16/00294

Nord universitet

- utfordringer og muligheter -

Forord

Universitetets utfordringer ytterligere forsterket ved fusjonen

1. januar 2016 var starten for tre større fusjoner hvor NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet), UiT (Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet) og UiN (Universitetet i Nordland) hver for seg fusjonerte med to eller tre høyskoler. En sammenligning av de åtte norske universitetene på områder som er sentrale for universitetskategorien, ble presentert for NOKUTs styre 29. oktober 2015. Gjennomgangen viste at UiN hadde kvalitetsutfordringer i forhold til de øvrige universitetene. Universitetet lå særlig lavt på områder som vitenskapelig produksjon, andel førstestillingskompetanse og andel professor/dosent og forskerutdanning. Gjennomgangen viste også at det nye Nord universitet ville starte opp med enda svakere tall på tilsvarende områder. NOKUT igangsatte et innledende tilsyn for å tilegne seg en grundigere innsikt i hvor de virkelige utfordringene til Nord universitet er i forhold til å opprettholde akkrediteringen som universitet.

Bruk av sakkyndige

NOKUT engasjerte tre sakkyndige til en faglig vurdering, utelukkende av skriftlig informasjon fra Nord universitet. De sakkyndige ble også bedt om å gi råd til NOKUT om videre prosess og til Nord universitets videre utvikling i form av åpne og konstruktive vurderinger og råd, og ikke absolutte konklusjoner som i en revidering.

Hovedpunkter i vurderingen av NORD

Nord universitet har ni studiesteder spredt over to fylker, fra Stjørdal i sør til Vesterålen (Stokmarknes) i nord. Rapporten viser at fordelingen av fagpersoner, studietilbud og antall studenter varierer mye mellom studiestedene. I rapporten fremheves at det er av interesse å belyse organisering av studiesteder ved Nord universitet fordi studiestedene også medvirker til ledelsens styringsevne, hvert enkelt studiesteds ressursituasjon, krav til samarbeid på tvers av institusjonen og ikke minst til studentenes opplevelse av institusjonen som universitet, nærhet til fagmiljø og FoU. Nord universitet gir selv uttrykk for at samordning av studieporteføljen de neste årene vil kreve en særlig oppmerksomhet fra både fagmiljø, administrasjon og ledelse. Nord universitet har som mål at porteføljen som utlyses for 2017 skal gi uttrykk for et enhetlig universitet.

Fusjonen har økt den totale størrelsen på universitetets fagmiljø, særlig innen profesjonsfagene, men redusert andelen førstestillingskompetente og andelen professor- / dosentkompetente, som allerede i utgangspunktet var lav for UiN. Med fusjonen tilføres universitetet en betydelig FoU-innsats med de nye medarbeiderne. På tross av økning i vitenskapelig publisering i 2015 fremstår imidlertid Nord universitet som det svakest av alle norske universiteter, vurdert ut fra vitenskapelig produksjon. Nord universitet må øke fagstabens akademiske kompetanse og øke omfanget av publisering i vitenskapelige tidsskrifter.

En institusjon i fusjonsmodus

Gjennom denne prosessen har forholdene ved Nord universitet vært i utvikling. Fagområder og faglige enheter ved Nord universitet var allerede under vurdering da NOKUT etterspurte informasjon. De sakkyndige gir uttrykk for at «Nord universitet har, gjennom forberedelsene av arbeidet med ny strategi og organisasjonsmodell, vist evne til å finne konstruktive og samlende løsninger så langt.». Ettersom denne vurderingen ikke bare gjelder universitetsstatusen til et eksisterende og veletablert universitet, men kvaliteten til universitetet umiddelbart etter en omfattende fusjonsprosess, uttrykker de sakkyndige følgende:

«Fusjonen skal ikke bare samordne studieprogram og studiesteder. En fusjon mellom to høyskoler og et universitet er også en fusjon av ulike kulturer, forventninger og ambisjoner. For å øke kompetansen til universitetsnivå må det legges vekt på å bygge en felles universitetsidentitet og -kultur.» De sakkyndige anbefaler Nord universitet «... å vektlegge faglig styrke, utvikling og konsolidering av

- studiesteder og studieportefølje
- fagmiljø og FoU-produksjon
- helhetlig kulturutvikling for universitetet»

Videre prosess

De sakkyndige gir råd til NOKUT om først å iverksette tilsyn med universitetets systematiske kvalitetsarbeid. Dette er begrunnet med at institusjonen ikke har et helhetlig kvalitetssystem, men baserer kvalitetsarbeidet på systemet som ble godkjent for UiN i 2012, og videre:

«Med de store endringene som Nord universitet har varslet for studieporteføljen, er det viktig å ivareta hensynet til faglig kvalitet og forutsigbarhet for studentene. Nord universitet må være trygg på at rutinene som følges ivaretar kravene til kvalitetssikring, rapportering og informasjon, og at studentenes rettigheter i henhold til inngåtte studiekontrakter respekteres.»

På denne bakgrunn fattet styret følgende vedtak 8. desember 2016:

1. Det innledende tilsynet med Nord universitet viser at universitetet har store utfordringer med å oppnå kvalitet på linje med sammenlignbare universiteter. Tilsynet viser også at Nord universitet har iverksatt prosesser for utvikling av områder som er viktige for å opprettholde status som universitet.
2. NOKUT vil følge opp universitetet gjennom tilsyn med universitetets systematiske kvalitetsarbeid i 2018.
3. NOKUT vil dessuten vurdere om det er behov for å revidere universitetets akkreditering som universitet etter at tilsynet med det systematiske kvalitetsarbeidet er gjennomført.

8.desember 2016

Terje Mørland

1.	Innledning	7
a.	Tilsyn med universitetsstatus	7
b.	Orientering til NOKUTs styre	7
c.	Møte med Nord universitet	8
d.	Prosjektgruppens oppgave og prosess	9
2.	Nasjonale krav til et akkreditert universitet.....	10
3.	Nord universitet 2016.....	12
a.	Institusjonens organisering og infrastruktur.....	12
Fakulteter	12	
Profileringsområder	13	
Studiesteder	14	
Rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier.....	15	
Vurdering.....	16	
b.	Ansatte i undervisnings- og forskerstillinger.....	20
Faglig kompetanse.....	20	
Vurdering.....	21	
c.	Stabil utdanning, forskning eller faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid av høy internasjonalt kvalitet.....	23
Høy internasjonalt kvalitet.....	23	
Stabil utdanning.....	23	
Stabil forskning	27	
Sammenliknbare universiteter	29	
Vurdering.....	31	
d.	Forskerutdanningen	33
Vurdering.....	35	
4.	Oppsummering	36
a.	Bakgrunn	36
b.	Vurderinger og råd til NOKUTs tilsyn.....	36
c.	Vurderinger og råd til Nord universitet.....	37
	Vedlegg	39

1. Innledning

a. Tilsyn med universitetsstatus

En av NOKUTs oppgaver er å akkreditere høyskoler som ønsker å bli universitet. NOKUT skal også føre tilsyn med at alle universiteter til enhver tid holder de faglige standardene som er fastsatt for et universitet, jf. universitets- og høyskoleloven § 2-1 andre og tredje ledd, relevante bestemmelser i Kunnskapsdepartementets forskrift om kvalitet i høyere utdanning og i NOKUTs studietilsynsforskrift.

NOKUTs tilsyn forbindes gjerne med revidering av akkreditering. Revidering er en grundig faglig vurdering av kvaliteten i forhold til alle standarder og kriterier som er gitt i avsnittet over. Revidering baseres på fullstendig egenrapport fra institusjonen, faglig vurdering med eksternt sakkyndig komité, institusjonsbesøk og sakkyndig rapport. En revidering kan resultere i at NOKUT trekker tilbake akkrediteringsfullmakten for revideringsobjektet (studietilbudet eller institusjonsakkrediteringen). Revidering er derfor det mest inngripende tilsynet NOKUT utfører. Før tilsynet har kommet så langt som til revidering, er det imidlertid utført en vesentlig vurdering av virksomheten.

Tilsyn med universitetsakkreditering og annen akkreditert virksomhet innen høyere utdanning utføres vanligvis gjennom flere trinn: Innledningsvis innhenter NOKUT en begrenset mengde informasjon, fra databaser og andre offentlige kilder og i noen tilfeller fra institusjonen selv. Informasjonen vurderes administrativt av NOKUT, ofte også ved bruk av sakkyndige. Vurderingen nedfelles i en rapport som er beslutningsgrunnlag for NOKUT. Beslutningen kan være å avslutte tilsynet, å gi frist for oppretting av mangelfulle forhold, eller det kan være å iverksette full revidering av akkreditering.

Denne rapporten er et resultat av et innledende tilsyn der hovedformålet er å gi et beslutningsgrunnlag for NOKUTs videre tilsyn med Nord universitet.

b. Orientering til NOKUTs styre

Strukturmeldingen (Meld. St. 18 (2014–2015)) har banet vei for betydelige fusjonsprosesser i høyere utdanning. Politisk er målet å stimulere til færre og sterkere institusjoner og dermed bedre kvalitet. 1. januar 2016 var starten for tre større fusjoner innenfor statlig sektor: NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet), UiT (Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet) og Nord universitet fusjonerte hver for seg med to eller tre høyskoler.

I møte 29. oktober 2015 ble NOKUTs styre orientert om de tre fusjonene¹. En oversikt over studenter, stipendiater, fagmiljø og publikasjonspoeng er vist i tabell 1. Data om Nord universitet på dette tidspunktet er et aggregat av data fra de tre fusjonspartene Universitetet i Nordland, Høgskolen i Nesna og Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Tabell 1: Studenter, stipendiater, fagmiljø og publisering ved universitetene i 2014

¹ NOKUT (2015): «Drøftingssak – tilsyn med akkrediteringen til institusjoner ...», arkivreferanse 15/686-1

<i>Tall for hele 2014 eller H2014</i>	UiO	NTNU	UiB	UiT	NMBU	UiA	UiS	UiN	NORD
Antall studenter	27227	23442	15287	12180	5221	11030	10092	5966	11569
Andel ¹ førstestillingskompetente årsverk	89,6	88,4	92,1	74,3	93,5	71,5	68,9	67,8	52,6
Andel ¹ professor- og dosentårsverk	39	39,1	40	27,2	35,6	24,5	23,5	22,7	15,5
Publikasjonspoeng totalt	3857	3027	1956	1249	667	557	499	162	250
Publikasjonspoeng per faglig årsverk	1,2	1	1	0,8	0,9	1	0,7	0,5	0,4
Publikasjonspoeng per førstestillingsårsverk	1,9	1,9	1,5	1,3	1,3	1,6	1,3	0,8	0,8
Prosentandel forfatterandeler på nivå 2	23,9	22,5	24,5	19,4	19,3	14,1	17,6	12,5	9,7
Antall stipendiater (H2013)	3018	2363	1488	712	522	166	284	114	114
Avlagte doktorgrader	519	367	216	101	93	27	26	20	20

¹Andel av totalt antall vitenskapelige årsverk unntatt stipendiatårsverk

På fusjonstidspunktet, 1. januar 2016, startet Nord universitet med et utfordrende lavt nivå på vitenskapelig produksjon, andel førstestillingskompetanse og andel professor/dosent og forskerutdanning, områder som spesielt bidrar til å løfte institusjonen opp på universitetsnivå. Med orienteringen til styret iverksatte NOKUT et innledende tilsyn med universitetsstatusen til Nord universitet. NOKUT ønsker et bedre grunnlag for å kunne si noe om hvor de virkelige utfordringene til Nord universitet er i forhold til å videreføre universitetsstatusen.

En generell forutsetning for opprettholdelse av institusjonsakkreditering er at institusjonen kan vise til et kvalitetssikringssystem som er godkjent av NOKUT minst hvert sjette år. Nord universitet har ikke slik godkjenning, men bygger på en godkjenning av kvalitetssikringssystemet ved Universitetet i Nordland fra 2012. NOKUT ønsker å gi fusjonen noe tid til å utvikle et helhetlig system for kvalitetssikring og sette det ut i praktisk kvalitetsarbeid. Vurderingene i denne rapporten inkluderer derfor ikke dette.

Samtidig er de grunnleggende standardene for universitetsakkreditering under revisjon, se kapittel 2. Her blir det vesentlige innstramminger, og Kunnskapsdepartementet har besluttet overgangsordning for eksisterende universiteter fram til 31. desember 2018. Endringer i forskriftene som regulerer universitetsakkreditering, fører til at NOKUT kan ta seg bedre tid til det innledende tilsynet her enn hva som er vanlig prosedyre i tilsyn for øvrig.

c. Møte med Nord universitet

NOKUT møtte Nord universitet til innledende samtaler 30. mars 2016. Programmet inkluderte også møte mellom NOKUT og studenttillitsvalgte. Møtene bar preg av en åpen og positiv holdning. Nord universitet mente selv at den informasjonen som NOKUT ba om, ville bli nyttig i deres egne prosesser fremover. I påfølgende arbeidsmøte mellom saksbehandlere fra Nord universitet og NOKUT ble den informasjonen som NOKUT ønsket, gjennomgått med sikte på å avklare om det var en realistisk forespørsel, og om partene hadde en felles forståelse av hva slags informasjon som skulle samles inn.

Ifølge Felles plattform for Universitetet xxxxx, datert 30. september 2015², skulle virksomheten våren 2016 i stor grad bli basert på å videreføre forhold fra før fusjonen. Dette bekreftet ledelsen for Nord universitet i det første møtet med NOKUT. NOKUT ba derfor om informasjon om Nord universitet

² http://www.nord.no/no/aktuelt/fusjon/Documents/Fusjonsplattform_20092015.pdf

slik universitetet fremsto på fusjonstidspunktet med faglige enheter, fagområder og studiesteder, og informasjon om hvilke studier som tilbys i 2016 med tilhørende fagmiljø. NOKUT forstår at den situasjonen som Nord universitet beskrev for våren 2016, vil være i endring. For eksempel var fagområder og faglige enheter allerede under vurdering da NOKUT etterspurte informasjon. Det vil ta flere år før en fusjon er tilfredsstillende implementert i virksomheten. NOKUT kan derfor ikke forvente detaljerte forklaringer og beskrivelser av det fusjonerte Nord universitet på det nåværende tidspunkt.

Nord universitet sendte deretter en godt tilrettelagt informasjonspakke til NOKUT³.

d. Prosjektgruppens oppgave og prosess

NOKUT engasjerte tre sakkyndige til å komme med innspill til dette innledende tilsynet.

- Tom Colbjørnsen, professor og tidligere rektor ved Handelshøyskolen BI
- Torunn Lauvdal, professor og tidligere rektor ved UiA
- Kathrine Skretting, rektor ved HiL

Saksbehandlere fra NOKUT var Magnus Strand Hauge og Tove Blytt Holmen (prosjektleder).

De sakkyndige er blitt bedt om å gi åpne og konstruktive vurderinger og råd, og ikke absolutte konklusjoner som i en revidering. Vurderingene skal ta utgangspunkt i dokumentasjon / skriftlig informasjon gitt av Nord universitet. Vurderingene skal gjøres ut fra standarder fra gjeldende forskrifter fra Kunnskapsdepartementet, § 3-3. *Standarder for akkreditering av institusjoner*, i sammenheng med utfyllende kriterier gitt i NOKUTs studietilsynsforskrift, kapittel 5 *Krav for akkreditering som universitet*.

De sakkyndige har hver for seg gitt skriftlige innspill til NOKUT. Prosjektgruppen møttes deretter to ganger før en samlet arbeidsrapport ble sendt til Nord universitet for oppretting av faktiske feil og misforståelser. Universitetet sendte sine innspill til arbeidsrapporten 20.10.2016³. De sakkyndige har tatt hensyn til universitetets innspill om påpekning av misforståelse og korrigerende av tallmaterialet. I tillegg til oppretting hadde Nord universitet også kommentar på den foreliggende vurderingen av universitetets ni studiesteder. De sakkyndige har tatt universitetets kommentar til orientering.

---

³ NOKUT sak 16/00294

2. Nasjonale krav til et akkreditert universitet

Et norsk universitet er kjennetegnet ved at det har selvakkrediteringsfullmakt til å opprette og nedlegge studier på alle nivåer. Vitenskapelig høyskole har tilsvarende selvakkrediteringsfullmakt avgrenset til sitt fagområde. Akkrediterte høyskoler har i utgangspunktet selvakkrediteringsfullmakt på bachelornivå. Selvakkrediteringsfullmakten er betinget av at institusjonen til enhver tid opererer i tilfredsstillende samsvar med nasjonale kriterier for akkrediterte studietilbud og standarder for institusjonskategorien.

Lov om universiteter og høyskoler har fastsatt en «faneparagraf»/formålsparagraf for all høyere utdanning uansett profil og nivå. I § 1-3. *Institusjonenes virksomhet* heter det blant annet:

«Universiteter og høyskoler skal arbeide for å fremme lovens formål ved å:

- a) tilby høyere utdanning som er basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

(... ..)

- g) bidra til at norsk høyere utdanning og forskning følger den internasjonale forskningsfronten og utviklingen av høyere utdanningstilbud.»

Disse punktene danner et bakteppe når vi diskuterer forskning og utviklingsarbeid (FoU) ved Nord universitet.

Kunnskapsdepartementet har fastsatt standarder for institusjonsakkreditering i forskrift om kvalitet i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Kunnskapsdepartementet vedtok endringer i denne studiekvalitetsforskriften⁴ 24. juni 2016. Endringene gjelder særlig skjerpede krav til master- og doktorgradsprogrammer for å gi studentene bedre utdanningstilbud og legge til rette for bedre forskningsmiljøer⁶. Endringene gjelder også skjerpede krav til universitetsakkreditering.

Kunnskapsdepartementets forskrift, studiekvalitetsforskriften, trer i kraft ved årsskiftet 2016/2017. Her gjelder følgende overgangsbestemmelse:

«Eksisterende universitet og høyskoler skal oppfylle de nye standardene og kriteriene for institusjonsakkreditering innen utgangen av 2018».

Kunnskapsdepartementets nye studiekvalitetsforskrift introduserer nå et krav om «høy internasjonal kvalitet». I merknadene til forskriften heter det:

«Et høyt internasjonalt nivå rommer ulike kvalitetsaspekter knyttet til institusjonens profil og faglige virksomhet. NOKUT gir forskrift med utfyllende bestemmelser som utdyper hva høy internasjonal kvalitet er.»

Med faglig virksomhet menes her både utdannings- og forsknings- eller utviklingsvirksomhet.

NOKUTs utfyllende bestemmelser er samlet og forklart i studietilsynsforskriften⁷. Et universitet skal til enhver tid kunne dokumentere at de nasjonale bestemmelsene, standarder og kriterier gitt i studietilsynsforskriftens kapittel 5, er tilfredsstillende ivaretatt. NOKUTs studietilsynsforskrift er

⁴ Studiekvalitetsforskriften er kortnavnet på Kunnskapsdepartementets forskrift.

Studietilsynsforskriften er kortnavnet på NOKUTs forskrift.

⁵ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-24-794>

⁶ Regjeringen.no: «Skjerper kravene for å bli universitet» Pressemelding 24.06.2016

⁷ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-02-28-237>

under revisjon. Den ble sendt på høringsrunde 10. september⁸. I høringsutkastet har NOKUT foreslått følgende operasjonalisering av kravet til høy internasjonal kvalitet som merknad til akkreditering som vitenskapelige høyskoler og universiteter (§§ 3-3 og 3-4):

«For å dokumentere at faglig nivå og resultater er på tilstrekkelig nivå, må institusjonen foreta en evaluering. Evalueringen skal sammenligne de ovennevnte faglige områdene med tilsvarende faglige områder av anerkjent høy internasjonal kvalitet ved andre institusjoner.»

NOKUT har videre foreslått å begrense høy internasjonal kvalitet til å gjelde doktorgradsområdene og studietilbudene som bygger opp under doktorgradsprogram(mene) som er grunnlaget for institusjonsakkrediteringen.

Da NOKUT startet informasjonsinnhenting for det innledende tilsynet med Nord universitet, var det med utgangspunkt i Kunnskapsdepartementets gjeldende forskrift. Når denne forskriften nå har vært gjennom en omfattende revidering, vurderer vi det som formålstjenlig å ta utgangspunkt i Kunnskapsdepartementets nye studiekvalitetsforskrift for vår vurdering av utfordringer og muligheter for fremtidig utvikling av Nord universitet. Se vedlegg 1 for en sammenstilling av bestemmelser for akkreditering som universitet gitt i gjeldende og ny forskrift fra Kunnskapsdepartementet. Kapittel 3 av denne rapporten gir følgende beskrivelse av Nord universitet:

- Institusjonens organisering og infrastruktur (§ 3-5 (3))
- Ansatte i undervisnings- og forskerstillinger (§ 3-8 (1))
- Utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet (§ 3-8 (2))
- Forskerutdanningen (§ 3-8 (5))

... i henhold til KDs nye studiekvalitetsforskrift.

---

⁸ <http://www.nokut.no/no/Nyheter/Nyheter-2016/Forslag-til-ny-studiestilsynsforskrift-pa-horing-Studentenes-laring-i-sentrum/#.V9aJTmfr2Uk>

3. Nord universitet 2016

I dette kapittelet beskrives og vurderes informasjon om Nord universitet 2016. Beskrivelser og vurderinger er kun basert på skriftlig informasjon. Det er ikke gjennomført institusjonsbesøk eller andre former for intervjuer.

Innholdet er redigert i henhold til standarder for akkreditering som universitet, slik disse fremgår av Kunnskapsdepartementets forskrift etter de siste endringene – jf. kapittel 2 og oversikten i vedlegg 1.

a. Institusjonens organisering og infrastruktur

«Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset primærvirksomheten»,
studiekvalitetsforskriften § 3-5 (2)

«Institusjonen skal ha tilfredsstillende rutiner og praksis for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier», høringsutkast til revidert studietilsynsforskrift § 3-1 (2)

Her omtales organisering i forhold til fakulteter, profilområder og studiesteder. Det distribuerte / desentraliserte tilbudet av utdanninger på ni studiesteder er et fremtredende trekk ved organiseringen av Nord universitet.

Nord universitets rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier blir også omtalt.

I tillegg til den informasjonen som Nord universitet sendte inn på forespørsel fra NOKUT, har vi også vurdert styrepapirer som ble utarbeidet til Nord universitets styremøte 23. juni 2016.⁹ Dette styremøtet omhandlet blant annet strategi, organisasjonsdesign og forskerutdanning. I notat for organisasjonsdesign heter det blant annet:

«Organisasjonsdesignet skal fremme universitetets strategiske profil» og «Ved Nord universitet vil det være hensiktsmessig å skape organisatoriske enheter som er gjenkjennelige i universitetsverden, og som samtidig skaper ryddige enheter som kan være gode rammer for den faglige aktiviteten»

Fakulteter

Pr. 1. januar 2016 hadde universitetet syv faglige enheter med betegnelser som henholdsvis fakultet, avdeling og høyskole:

1. Fakultet for biovitenskap og akvakultur
2. Fakultet for samfunnsvitenskap
3. Handelshøgskolen
4. Profesjonshøgskolen
5. Avdeling for næring, samfunn og natur
6. Avdeling for lærerutdanning
7. Avdeling for helsefag

---

⁹ <http://www.nord.no/no/om-oss/universitetet/universitetsledelse/styret>

23. juni 2016 vedtok styret for Nord universitet ny organisasjonsstruktur. Følgende fem fakulteter skal opprettes på tvers av universitetets geografiske område fra 1. januar 2017 (Ifølge hjemmesidene til Nord universitet 09.08.2016¹⁰ er de nye fakultetene allerede i ferd med å bli etablert):

1. Fakultet for biovitenskap og akvakultur (hovedsete Bodø)
2. Handelshøgskolen (hovedsete Bodø)
3. Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag (hovedsete Levanger)
4. Fakultet for sykepleie og helsevitenskap (hovedsete Bodø)
5. Fakultet for samfunnsvitenskap (hovedsete Bodø)

Tabell 2 Nøkkeltall for de nye fakultetene, datert 20. september 2016¹¹

Fakultet	Studenter	Fagmiljø			
		Antall i hovedstilling ¹	Andel førstestilling ²	Andel professor ³	Doktorgrads-program
Biovitenskap og akvakultur	860	73	83 %	22 %	Akvatisk biovitenskap
Handelshøgskolen	2850	133	60 %	20 %	Bedriftsøkonomi
Lærerutdanning	3370	263	51 %	17 %	Studier av profesjonspraksis
Sykepleie og helsevitenskap	2200	148	37 %	4 %	
Samfunnsvitenskap	2560	113	74 %	24 %	Sosiologi

¹Med antall hovedstilling menes antall ansatte som er ansatt i minst 50 % stilling ved institusjonen.

²Med andel førstestilling menes andel årsverk førstestillingskompetanse av totalt antall årsverk (inkludert midlertidig ansatte og ansatte som ikke er i hovedstilling, men ekskludert stipendiater).

³Med andel professor menes andel årsverk professor-/dosentkompetanse av totalt antall årsverk (inkludert midlertidig ansatte og ansatte som ikke er i hovedstilling, men ekskludert stipendiater).

I tillegg til antall personer i hovedstilling kommer et betydelig antall i midlertidige stillinger og fast ansatte i mindre stillingsbrøker ved alle de fem fakultetene.

Nord universitet skriver i sin midlertidige strategiske plan 2016–2020 at strategier og tiltak for å fremme tverrfaglig samarbeid mellom fakultetene skal utredes høsten 2016.

Profileringsområder

Nord universitets strategiske plan for 2016–2020 angir tre tematiske områder hvor universitetet ønsker å ta et særskilt nasjonalt ansvar. De tre profilene preges av flerfaglighet og representerer områder hvor Nord universitet allerede har sterke faglige tradisjoner. På denne måten bidrar strategien til å imøtekomme Kunnskapsdepartementets forventninger om at nye universiteter bør prioritere områder hvor de har spesielle faglige forutsetninger for å markere seg. I forbindelse med presentasjon av nye krav til å bli universitet uttalte kunnskapsministeren at departementet vil legge «... til rette for at de ulike institusjonene dyrker sin egenart og får solide og gode fagmiljøer. Det er viktig at ikke alle institusjonene blir like, men at de jobber videre for å utvikle det de allerede er gode på»¹².

¹⁰ <http://www.nord.no/no/aktuelt/nyheter/Sider/Velkommen-nytt-studiesemester.aspx>

¹¹ Nord universitet: Innspill til NOKUTs arbeidsrapport, 20.10.2016

¹² Kunnskapsdepartementet: Pressemelding 24.6.2016

Nord universitet vil prioritere tre profileringsområder:

- *Bioøkonomi, naturressurser og samspill mellom havbruk og landbruk.* Formålet med denne virksomheten er å bidra til nærings- og samfunnsutviklingen ved å koples til behovet for bærekraftig matproduksjon.
- *Innovasjon og entreprenørskap.* Området skal ikke rendyrkes som et avgrenset forskningsfelt, men bidra til å gjennomsyre og styrke alle fagområdene ved universitetet. Nord universitet ønsker å være en ledende aktør på dette området og bidra til den disiplin-faglige forskningsfronten på området. Profileringsområdet er tiltenkt en sentral rolle i Nord universitets samspill med arbeids- og næringsliv.
- *Velferd, helse og oppvekst.* Flerfaglig forskning på velferdsfeltet skal utvikle ny kunnskap om grunnlaget for velferdssamfunnet og om utøvelse av profesjonell praksis innenfor velferdssamfunnets yrker. Koplingen mellom disiplin-fag og profesjonsfag skal videreutvikles.

De tre profileringsområdene skal både bygge på og styrke universitetets fire doktorgradsprogrammer i henholdsvis akvatisk biovitenskap, bedriftsøkonomi, sosiologi og studier av profesjonspraksis.

Studiesteder

Begrepet studiested, som ofte også benevnes «campus», har ingen nasjonal definisjon. DBH beskriver det imidlertid som: «... en geografisk lokasjon der institusjonen tilbyr undervisning». Hverken studiekvalitets- eller studietilsynsforordningen setter krav til enheter under institusjonsnivå.

Nord universitet har ni studiesteder spredt over to fylker, fra Stjørdal i sør til Vesterålen (Stokmarknes) i nord. Nord universitet har gitt informasjon om porteføljen til hver studiested slik situasjonen var våren 2016, se vedlegg 2.

Nord universitet har 840 ansatte i undervisnings- og forskerstillinger. Nesten halvparten av disse er tilknyttet studiested Bodø. Deretter kommer studiested Levanger. I Vesterålen er det åtte ansatte 2016, men i studiene som gis her, benyttes det også fagpersoner fra andre studiesteder. Andelen førstestillingsårsverk er høy i Bodø og lav i Stjørdal, sistnevnte har bare 13,9 % førstestillingsårsverk. Nord universitet uttaler selv at

«Forskningsgrupper skal fungere på tvers av geografi, og skape større faglig tyngde og konkurransekraft i forhold til eksternt finansierte prosjekter m.v.» (Fusjonsplattform for Nord universitet s 6)

Som det fremgår av tabell 3, er studiestedene forskjellige både når det gjelder størrelse, studietilbud, infrastruktur, fagmiljø og forskningsaktiviteter. Nord universitet skriver at det i løpet av inneværende år vil skje endringer slik at en tilsvarende oversikt for våren 2017 vil omfatte færre studietilbud, og at flere tilbud også vil være under utvikling. Parallelt vil det skje en samkjøring av studieplaner for like studietilbud. Hvordan dette vil påvirke profilen på studiestedene, er ikke omtalt.

Tabell 3 Studiesteder og studieportefølje våren 2016¹³

Studiesteder	Adm . ans.	Viten sk. ans.	Studenter 2015/2016	Studier	Annet
Vesterålen	5	3	220	Sykepleie, barnepleie, MBA	Egen infrastruktur
Bodø	265	400	5700	50 tilbud på BA og MA i tillegg til 4 ph.d.	Univers.bibliotek, spesialrom og laboratorier
Helgeland / Mo i Rana	6	35	600	Årlig opptak på BA i sykepleie, IKT og økonomi BA sosialt arb. hvert fjerde år Ad hoc nett og samlingsbaserte studier	Egen infrastruktur Studier som ikke tilbys fast på studiestedet, drives i samarbeid med fagmilj. i Bodø
Nesna	37	68	950	Grunnskolelærer, barnehagelærer, tilhørende videreutd. MA i naturfag, musikk og pedagogikk	Egen infrastruktur
Sandnessjøen	2	10	100	Sykepleie	Egen infrastruktur
Namsos	21	63	600	Sykepleie, vernepleie, farmasi – bachelor, master i psykisk helsearb. med Levanger	Egen infrastruktur
Steinkjer	60	65	1300	BA i multimedieteknol., økonomi, administrasjon, utmarksforv., husdyrfag, regnskap revisjon, naturforv., spill- og opplevelsesteknologi.	Egen infrastruktur
Levanger	85	167	2300	12 BA innen sykepleie og pedagogikk m.m. 3 MA i kroppsøving, kunnskapsledelse og psykisk helsearbeid	Egen infrastruktur
Stjørdal	12	29	400	Toårig trafikklærerutdanning, årsstudium i trafikkpedagogikk, videreutd. for trafikkbransjen	Egen infrastruktur Alle vitensk. er tilknyttet trafikkklærerutdanning.

¹Tall for ansatte er antall, ikke årsverk.

²MBA: master of business administration, BA: bachelor, MA: master

³Vedlegg 2: Nord universitet: Kart med oversikt over studiesteder og studietilbud

Rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier

«Institusjonen skal ha tilfredsstillende rutiner og praksis for oppretting av studier og revidering av akkrediteringen av studier.», § 3-1 (2) høringsutkast til revidert studietilsynsforordning.

«For alle parallelle studieplaner skal det utvikles felles studieplaner fra høsten 2017. Den samlede studieporteføljen for universitetet skal være bærekraftig og forvaltes helhetlig av den nye institusjonen fra 1.1. 2016.» (Felles plattform, s 8)

Nord universitet bygger videre på godkjent system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Nordland 2012.¹⁴ I Nord universitet sin «Redegjørelse om hvordan råd fra sakkyndige gitt i evaluering av system for kvalitetssikring ved institusjonene som er fusjonert inn i Nord universitet, er fulgt opp» svarer universitetet på spørsmål om hvert studietilbud gjøres til gjenstand for

¹³ Nord universitet: Innspill til NOKUTs arbeidsrapport, 20.10.2016

¹⁴ <http://www.nokut.no/no/Fakta/NOKUTs-publikasjoner/Tilsynsrapporter/System-for-kvalitetssikring--evaluering/Universitetet-i-Nordland/>

ekstern vurdering minst en gang innenfor fire til fem år, at antallet studietilbud pr. fakultet gjør at det rådet ikke er gjennomførbart.

NOKUT har mottatt rutiner for oppretting og nedlegging av studier, vedtatt av Nord universitet våren 2016. Her orienterer Nord universitet også om at de arbeider med å utvikle et integrert kvalitetssystem for universitetet. Nord universitet informerer om at den foreløpige intensjonen er å revidere akkrediteringen av alle studietilbud i henhold til studietilsynsforskriften hvert syvende år. Ved en overordnet gjennomgang av porteføljen vil Nord universitet bygge på vurderinger knyttet til strategi, etterspørsel, fagmiljø og økonomi («SEFØ-modellen»).

NOKUT innhenter informasjon om studiekvalitet på flere måter. To aktiviteter som i det siste har berørt studier ved Nord universitet, er:

- Nasjonale deksamener: Resultatet er fra 2015, det vil si før fusjonen. Tidligere Universitetet i Nordland og tidligere Høgskolen i Nord-Trøndelag har begge vært med på nasjonal deksamnen i årsregnskap (bachelor i regnskap og revisjon). Resultatene for disse eksamenene er omtrent som det nasjonale gjennomsnittet. På sykepleieeksamen skåret tidligere HiNT og tidligere UiN som landsgjennomsnittet.
- Samarbeidstilsynet – revidering av akkreditering: bachelorstudiet nautikk, maritim økonomi og ledelse, et studium som er gitt i samarbeid med Bodin maritime fagskole. Tilsynsrapporten¹⁵ konkluderer med at kvaliteten ikke var tilfredsstillende i samsvar med kriterier for akkreditering av studier. NOKUTs styre har gitt Nord universitet pålegg om å rette opp mangler med to ulike frister, den siste fristen i oktober 2017. Nord universitet har valgt å ikke ta opp nye studenter til dette studiet, men ønsker at de som allerede er i studieløpet får fullføre. NOKUTs styre fatter endelig vedtak om en eventuell tilbaketrekkning av studiets akkreditering i løpet av 2017.

Vurdering

STRATEGI, ORGANISASJON OG GJENNOMFØRINGSKRAFT

Nord universitets strategi legger opp til å integrere akademiske, profesjonsrettede og anvendte fagmiljøer ved å kople sammen strategiske profileringsområder, åtteårige utdanningsløp og relevant forskning på alle studienivåer. På denne måten kan man, hvis man lykkes, oppnå å styrke den akademiske kompetansen i de profesjonsorienterte miljøene og samtidig unngå at de akademiske miljøene lukker seg rundt egendefinerte kvalitetskriterier. På sikt kan dette føre til at Nord universitet blir mindre sårbart når det gjelder å oppfylle myndighetenes og NOKUTs kriterier for universitetsakkreditering, samtidig som relevansen for næringsliv og samfunn opprettholdes og styrkes. Hvorvidt en slik strategi skal lykkes, avhenger av om og hvordan strategien iverksettes. I strategi- og organisasjonsfaget er det vanlig å si at «structure follows strategy». Det innebærer at virksomhetens organisasjonsform må utformes slik at myndighet og ansvar for å gjennomføre de beslutninger og tiltak som strategien krever, er tydelig plassert.

---

¹⁵ <http://www.nokut.no/no/Fakta/NOKUTs-publikasjoner/Tilsynsrapporter/Eksisterende-studier--revidering/Nautikk-maritim-okonomi-og-ledelse--Nord-universitet/>

Det er en viss fare for at den organisasjonsmodellen som Nord universitet har valgt, kan spre ansvaret for gjennomføring av strategien på for mange fakulteter, med svekket gjennomføringskraft som resultat. Vårt inntrykk av modellen er at den langt på vei representerer en aggregering av den måten UiN, HiNT og HiN var organisert på før fusjonen. Et tydeligere samsvar mellom profileringsområder og fakulteter vil kunne bidra sterkere til strategioppnåelse. Ideelt sett skulle de tre strategiske profileringsområdene kunne spores på en entydig måte i organisasjonsmodellen. Det er nødvendig for at ansvaret for å utvikle og gjennomføre virksomheten på hvert av de tre profileringsområdene blir tydelig plassert. Dersom ansvaret for et område er spredt på flere fakulteter, stilles det store krav til samordning på tvers. Erfaringene fra akademiske institusjoner er at slik samordning kan være vanskelig å få til. Det er mer vanlig at fakulteter utvikler seg til vertikalt innrettede søyler med vekt på å rendyrke egne interesser, enn at de tar felles ansvar for felles områder. En tydelig plassering av fagansvaret må ikke stenge for flerfaglig samarbeid om forskning og utdanning på tvers av fakulteter.

Fakultet for biovitenskap og akvakultur er det fakultetet som samsvarer mest med et strategisk profileringsområde. Innovasjon og entreprenørskap er et område det normalt undervises og forskes i ved handelshøyskoler. Imidlertid er det et viktig element i strategien at dette området skal gjennomsyre samtlige fagområder ved Nord universitet. Foruten å være et eget fakultet inngår velferd, helse og oppvekst også i Fakultet for samfunnsvitenskap. Økonomiske og organisatoriske problemstillinger knyttet til velferdsstatens utvikling er et tema som også mange handelshøyskoler engasjerer seg i. Nord universitet er selv inne på at modellen gjør det vanskelig å plassere områder som veterinærmedisin, farmasi og trafikklærerutdanning.

STUDIESTEDER

Etter fusjonen har Nord universitet blitt til et universitet med ni studiesteder. Selv om hverken studiekvalitets- eller studietilsynsforskriften setter krav til enheter under institusjonsnivå, mener vi at det er av interesse å belyse organisering av studiesteder ved Nord universitet fordi studiestedene også bidrar til

- ledelsens styringsevne og gjennomføringskraft
- hvert enkelt studiesteds ressursituasjon
- samarbeid på tvers av institusjonen
- studentenes opplevelse av institusjonen som universitet, nærhet til fagmiljø og FoU

Nord universitet ønsker å kjennetegnes av nærhet til samfunns- og arbeidsliv (SP 2016 – 2020). I utgangspunktet kan nettverket av ni lokale studiesteder betraktes som en ressurs som øker universitetets muligheter til å etablere kontakt og dialog med landsdelens næringsliv og distrikter, og til å distribuere forskningsresultater og utdanningsprogram til landsdelens ulike regioner. For å kunne vurdere Nord universitets faglige ambisjoner om å levere nasjonalt ledende forskning og utdanning på sine satsingsområder uavhengig av studiested (Felles plattform s. 4), er det imidlertid grunn til å spørre hvor godt egnet alle studiestedene er til å kunne tilby og formidle undervisning på et slikt nivå. I den forbindelse er det vanskelig å komme utenom spørsmålet om alle studiestedene har kritisk masse av fagressurser, og om de har en faglig profil som samsvarer med Nord universitets strategiske satsinger og prioriteringer. Sett utenfra kan det se ut som om ikke alle studiestedene oppfyller slike krav i dag. Mest tydelig er det for studiestedet Stjørdal der 28 ansatte i undervisnings- og forskerstillinger kun er knyttet til trafikklærerutdanning. Brorparten av ansatte i undervisning- og forskerstillinger er konsentrert på få av studiestedene. Tabell 3 viser at 48 prosent av Nord universitets vitenskapelig ansatte har arbeidssted i Bodø, mens 20 prosent er i Levanger.

Nord universitetet understreker at studiestedene ikke er selvstendige faglige enheter, og at en faglig kvalitetsvurdering må baseres på det samlede fagmiljøet knyttet til fagområder og utdanningsprogram¹⁶. Universitetet karakteriserer selv sine største studiesteder som verter for de faglige satsingsområdene, som skal ha ansvar for forskning og utdanning innen sine respektive fagområder. De minste studiestedene er tenkt å fungere som stedlig infrastruktur for å levere desentraliserte og samlingsbaserte studier. Nord universitet har enda ikke hatt tid til å utbrodere hvordan en slik nettverksmodell, og forholdet mellom «verter» og «stedlige infrastrukturer», skal utformes og fungere i praksis. Utfordringen er å sørge for at utdanningen som tilbys, er forskningsbasert og på universitetsnivå uansett hvilket studiested den tilbys og gjennomføres ved. Det er naturlig å se for seg en nettverksmodell som er bygget opp rundt et par faglig tunge og godt bemannede kjernemiljøer, og at disse distribuerer og formidler forskningsbasert utdanning, inklusive høyt kompetente lærekrefter, gjennom et nettverk av lokale studiesteder. For visse fag vil utviklingen av digitale undervisningsformer understøtte en slik modell.

Det er imidlertid gode grunner til å spørre om en slik nettverksmodell vil lykkes uten at også de lokale studiestedene har en kritisk masse av tilstedeværende fagressurser. Med mindre studiestedene ikke bare skal være en fysisk infrastruktur, men også gi studenter og samlingsdeltakere en følelse av å komme til et pulserende læringsmiljø, vil det kreves en kritisk masse av tilstedeværende fagressurser og forskningsaktiviteter. Dette er nødvendig for å skape kompetanseutvikling og –smitte, blant annet gjennom faglig og sosial «mingling» mellom lærekrefter, forskere, studenter, samlingsdeltakere og lokalt næringsliv. I noen grad kan et slikt fagmiljø skapes ved å «fly fagressurser inn og ut» etter behov, og basere mye av utdanningen på fagressurser fra «vertene» (kjernemiljøene). Dersom dette skjer i et stort omfang vil det imidlertid gå ut over den faglige tilstedeværelsen og miljøskapingen i vertsmiljøene, til ugunst for fagmiljøet, studentene og andre brukere der. Noen sentrale fagmiljøer ved Nord universitet har allerede i dag lite å gå på når det gjelder å oppfylle kravene til universitetsnivå, og det er langt fra sikkert at denne sårbarheten vil bli mindre ved å pålegge sentrale fagpersoner å reise på kryss og tvers for å dekke undervisningsbehovene ved små lokale studiesteder. Presset på sentrale fagressurser kan riktignok reduseres ved å tilby en del av undervisningen digitalt. Digitale undervisningsformer passer imidlertid ikke like godt til alle typer undervisning, og mange digitale læringsformer baserer seg på tilstedeværende lærekrefter. Det gjelder for eksempel «flipped classroom», der lærerne riktignok erstatter forelesninger med videoinnspilte fremføringer, men i stedet er fysisk tilstede som veiledere og ressurspersoner for studentene under oppgaveløsning.

Vi stiller også spørsmål ved om relevansen til fagprofilen ved flere av studiestedene står i forhold til universitetets faglige prioriteringer og ambisjoner.

Vi anbefaler Nord universitet å vurdere hvilke kvaliteter som skal kjennetegne alle studiestedene ved universitetet. Skal universitetet leve opp til sine faglige ambisjoner om å levere nasjonalt ledende forskning og utdanning på sine satsingsområder uavhengig av studiested, bør universitetet sette i verk tiltak for å styrke studiestedene slik at alle har (et minimum av) bærekraftige miljøer for undervisning og forskning. Det kan her dreie seg om lokal opprustning av fagressurser og utvikling av en lokal fagprofil som er konsistent med universitetets egne strategiske prioriteringer og ambisjoner. Nord universitet bør vurdere hvordan dette kan skje uten å måtte overføre ressurser fra ressurssterke studiesteder som dermed blir svekket i større grad enn det som er ønskelig, sett opp mot universitetets ambisjoner.

---

¹⁶ «Innspill til NOKUTs arbeidsrapport». Nord universitet 20. oktober 2016.

RUTINER FOR OPPRETNING AV NYE STUDIER OG REVIDERING AV ETABLERTE STUDIER

Studieporteføljen ved Nord universitet er stor og fremstår ikke fullt ut som samkjørt og konsolidert i det materialet vi har fått tilsendt. Mange tilbud er i en nedleggingsfase, mange har få studenter. Det er behov for konsolidering og opprydding, og Nord universitet informerer om at arbeidet med slike endringer er i gang. Velfungerende rutiner for oppretting og vurdering av studier er viktige for at institusjonen skal kunne ivareta sine selvakkrediteringsfullmakter. Universitetets rutiner for oppretting og nedleggelse av studietilbud virker ryddig og ordentlig på papiret, men bærer fortsatt preg av at de enda ikke har rukket å bli tilpasset den nye organisasjonen. Vi har også sett fra tilsynsrapport om revidering av akkreditering at bachelorstudiet i nautikk, maritim ledelse og økonomi ikke tilfredsstillende krav for akkreditering. Dette er en indikasjon på at retningslinjene ikke alltid er tilstrekkelig ivaretatt.

Nord universitet gir uttrykk for at antallet studieprogrammer er for stort til en ekstern evaluering hvert fjerde til femte år, og har foreløpig plan om slik aktivitet hvert syvende år. Det er et krav om periodisk evaluering, men det er ikke satt krav til års-intervall. Nord universitet bør vurdere studieporteføljen sin også i forhold til å muliggjøre en tilfredsstillende gjennomgang av porteføljen. Med de store endringene som Nord universitet har varslet for studieporteføljen, er det viktig å ivareta hensynet til faglig kvalitet og forutsigbarhet for studentene. Nord universitet må være trygg på at rutinene som følges ivaretar kravene til kvalitetssikring, rapportering og informasjon, og at studentenes rettigheter i henhold til inngåtte studiekontrakter respekteres.

Det foreliggende materialet gir inntrykk av at rutiner og systemer for å opprette, evaluere og eventuelt revidere eksisterende studier er mer utviklet enn rutiner for å legge studier ned. Dermed stilles det ekstra store krav til ledelsens evne til å begrunne og stå ved sine beslutninger om eventuelt å legge ned studier. Prosessen vil ventelig bli krevende, men ikke mer krevende enn at omforente løsninger kan utformes innenfor vante og etablerte arbeidsformer. Nord universitet har, gjennom forberedelsene av arbeidet med ny strategi og organisasjonsmodell, vist evne til å finne konstruktive og samlende løsninger så langt.

Faren er imidlertid at prosessen kun vil føre til at eksisterende portefølje videreføres, om enn i mer samordnede former, og at Nord universitet ikke får det strategiske løftet fusjonen fortjener. Prosesser knyttet til å opprette, revidere og eventuelt legge ned studier er blant de mest konfliktfylte et universitet gjennomfører. Universitetets inntekter, og dermed lønnsevne, er langt mer avhengig av produksjon av studiepoeng enn publisering i topp tidsskrifter. Bare et fåtall faglig ansatte er så suksessrike i sin forskning at de oppnår bevilgninger som gjør at de kan «kjøpe seg fri» fra undervisning for lengre perioder. I tillegg er de ansatte representanter for sitt fag og ønsker å styrke dets posisjon ved universitetet. Jo flere studietilbud et fag leverer inn i, jo større tyngde kan legges bak krav om flere stillinger.

Alt i alt fører slike interessekonstellasjoner til at endringer i studieporteføljen har et stort konfliktpotensial, der mange interesser og agendaer er i spill. Et konkret resultat av dette er at det kan være lettere å opprette nye studietilbud enn å legge ned eksisterende. For å øke evnen til å legge ned program på grunn av for eksempel liten studenttilstrømming eller liten etterspørsel fra arbeidsmarkedet, har mange universiteter sett det nødvendig å utforme tydelige regelverk for når et program kan nedlegges, for eksempel ved å fastsette et minstetall for opptak av nye studenter som kreves for å fortsette å tilby studiet. Et slik regelverk gir institusjonell støtte for å gjennomføre nedleggelser, selv med stor intern motstand. Det krever imidlertid at ledelsen står ved regelverket.

De strategiske prioriteringer Nord universitet har gjort, vil måtte føre til at noen studier må legges ned slik at ressurser kan frigjøres og settes inn i de tre områdene universitetet skal satse på fremover. Universitetet må bli mer forskningstungt og mindre «undervisningstungt» enn den etablerte høyskoletradisjonen. Dersom universitetet tar SEFØ-modellen på alvor, og reviderer studieporteføljen ut fra strategi, etterspørsel, fagmiljø og økonomi, vil sterke interessekonstellasjoner og agendaer aktiviseres. Store krav vil stilles til universitetsledelsens gjennomføringskraft.

b. Ansatte i undervisnings- og forskerstillinger

Kunnskapsdepartementet har revidert standarden om ansatte i undervisnings- og forskerstillinger ved å integrere bestemmelser fra NOKUTs nåværende utfyllende kriterier i selve standarden. Revidert standard, § 3-8 (1):

«Institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.»

I NOKUTs høringsutkast til revidert studietilsynsforordning heter det:

«§ 3-1(6) Institusjonen skal ha en relevant kompetanseprofil, og den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori.»

Faglig kompetanse

Som det fremgår av tabell 1, var andelen førstekompetanse i fagmiljøene for Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Nordland henholdsvis 71,5 %, 68,9 % og 67,5 % i 2014. Tilsvarende tall for Nord universitet var 52,5 %. I 2016 er tallet økt til 55,3 %. Tilsvarende andel professorkompetanse i 2014 var 24,5 %, 23,5 % og 22,7 %. Mens andel professor/dosent har falt til 15,5 % i 2016 for Nord universitet. Se tabell 4.

I dokumentet Faglig organisering Nord universitet, lagt frem til styremøtet 23. juni 2016, fremgår:

«Det er særlig tre av fakultetene ved dagens organisering av NORD som har kompetanse som tilfredsstillende institusjonens ambisjoner om at et fakultet skal ha ca. 70 % førstekompetanse blant de ansatte i faste hovedstillinger, noe som innebærer at NORD har en vei å gå for å oppfylle sine ambisjoner»

De tre fakultetene er Fakultet for biovitenskap og akvakultur, Handelshøyskolen og Fakultet for samfunnsvitenskap. Det er de to mest profesjonsorienterte fakultetene, Fakultet for lærerutdanning og Fakultet for sykepleie og helsevitenskap, som trekker gjennomsnittet ned.

Tabell 4 viser fordelingen av fagstillinger på fagområdene (ikke fakultet som 70 %-ambisjonen gjelder) ved Nord universitet. Det største fagområdet i antall årsverk er lærer, pedagogikk, idrett og kultur. Det klart minste fagområdet er ledelse med i overkant 20 faglige årsverk totalt. Mens andelen førstestillingsårsverk er høyest i naturvitenskap (89,1 %), så er den lavest (40,5 %) i helse og sosial, og i lærer, pedagogikk, idrett og kultur (46,6 %).

Tabell 4: Fordeling av undervisnings- og forskerstillinger på fagområdene vår 2016¹⁷

Fagområder	Vit. årsverk (inkl. stip.)	Vit. årsverk (eks. stip.)	Andel ¹ førstestilling	Andel ¹ professor/ dosent
Helse og sosial	158,2	144,4	41,8 %	6,8 %
Ledelse	20,3	18,3	73,8 %	34,4 %
Lærer, pedagogikk, idrett og kultur	243,8	224,8	47,4 %	14,6 %
Naturvitenskap	73,2	56,2	89,1 %	20,5 %
Samfunn og medier	124,1	99,0	59,4 %	20,4 %
Økonomi og administrasjon	104,7	83,7	68,2 %	19,7 %
	724,3	627,4	55,3 %	15,5 %

¹Andel av totalt antall vitenskapelige årsverk unntatt stipendiatårsverk

Tabell 5: Undervisnings- og forskerstillinger fordelt på studiestedene vår 2016¹⁸

	Vit. årsverk (inkl. stip)	Vit. årsverk (eks. stip.)	Andel ¹ førstestilling	Andel ¹ professor/ dosent
Bodø	339,0	273,9	71,9 %	24,9 %
Levanger	146,9	135,9	44,2 %	9,1 %
Mo i Rana	32,5	30,5	41,0 %	1,0 %
Namsos	49,5	43,7	44,7 %	3,9 %
Nesna	60,1	56,1	40,0 %	18,2 %
Sandnessjøen	8,7	8,7	25,3 %	2,3 %
Steinkjer	57,6	49,6	57,3 %	6,5 %
Stjørdal	27,1	25,1	13,9 %	4,0 %
Vesterålen	3,0	3,0	33,3 %	0,0 %
	724,3	626,4	55,3 %	15,5 %

¹Andel av totalt antall vitenskapelige årsverk unntatt stipendiatårsverk

Som tabell 5 viser, er andel førstestilling og professor/dosent lavt på alle studiestedene utenom studiested Bodø.

Universitetet har selv identifisert kompetanseutvikling som et prioritert satsingsområde.

Vurdering

Fagmiljøer knyttet til alle utdanninger på bachelornivå skal ha minimum 20 % ansatte med førstestillingskompetanse¹⁸. Mange utdanninger trenger i tillegg lærere med god kopling til profesjonell arbeidslivspraksis. For master- og doktorgradsstudier øker kravet til akademisk kompetanse, også til andel professor/dosent. Universitetet selv har ansvar for å påse at kravene til akkreditering av studietilbud (både kompetanse og kapasitet) er tilfredsstillende imøtekommet for alle studier.

¹⁷ Nord universitet: Innspill til NOKUTs arbeidsrapport, 20.10.2016

¹⁸ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-02-28-237>

Mens kravene til studieakkreditering fortsatt ligger til grunn, kommer standarder og krav til selve universitetsakkrediteringen i tillegg. Vi vurderer standarden til universitetsakkreditering slik at den gjelder universitetets samlede vitenskapelige personale. Her finner vi det også relevant å vurdere om det er en hensiktsmessig balanse i stillingskompetanse på universitetets profilmråder, fagområder, doktorgradsområder og studiesteder.

Det er verdt å merke seg at stillingskompetanse i fremtiden skal måles mot «høy faglig kompetanse innenfor ...». Det innebærer at fordeling av stillingskompetanse på fagområdene slik det vises i tabell 4, kan vurderes som en indikator på om fagmiljøene hver for seg har tilstrekkelig høy kompetanse. Ut fra dette kriteriet og sett i forhold til andre norske universiteter har Nord universitet lav faglig kompetanse på flere av sine fagområder og studiesteder.

Den gjennomsnittlige professorandelen ved Nord universitet er 15,5 %. Denne andelen er lav i forhold til at alle fagområdene er tilknyttet master- og doktorgradsutdanning. Vi legger merke til fagområdet for helse og sosial der andelen førstestillingskompetanse og andelen professor / dosent er betydelig under gjennomsnittet. Det at fagmiljøet ikke synes å ha tilstrekkelig høy kompetanse, gjenspeiles også i forskningsproduksjonen.

Etter vår mening bør flere av fagmiljøene styrkes betydelig for å kunne understøtte universitetets ambisiøse strategi. Nord universitet bør tilfredsstille eget måltall på 70 % førstestillingskompetanse på fagområdene for å være på nivå med det vi vurderer som sammenlignbare institusjoner pr. dato.

Vi har tidligere i denne rapporten fremhevet følgende formulering fra Nord universitet:

«Forskningsgrupper skal fungere på tvers av geografi, og skape større faglig tyngde og konkurransekraft i forhold til eksternt finansierte prosjekter m.v.» (Fusjonsplattform for Nord universitet s. 6). Videre heter det: «En geografisk spredt organisasjon skaper i seg selv utfordringer knyttet til ledelse og samarbeid. Nye metoder og verktøy må tas i bruk for å sikre kommunikasjon og samspill.»

Nord universitet mener selv at det vil være hensiktsmessig å skape organisatoriske enheter som er gjenkjennelige i universitetsverdenen. Imidlertid ser vi at det, i tillegg til akademisk profil knyttet til fagområdene, er en utfordring for Nord universitet å skape denne helhetlige universitetsprofilen. Kommunikasjon og samspill på tvers av geografi vil være nyttig, men neppe tilstrekkelig til å erstatte behovet for å styrke de lokale fagmiljøene slik at alle studiestedene og fagområdene har et gjenkjennbart universitetsnivå.

Nord universitets strategi legger vekt på å gjennomføre kompetanseutviklings- og rekrutteringsprogram for faglige medarbeidere. Det er imidlertid uklart ut fra foreliggende materiale hvor langt universitetets plan går både når det gjelder måltall, å stille krav til og å følge opp den enkelte faglige medarbeider på måter som gir klare resultater.

Vi mener at universitetet må legge økende vekt på betydningen av å ha gode systemer for systematisk oppfølging av den enkelte faglige medarbeider. En mer tydelig «faculty management» er sannsynligvis nødvendig for at Nord universitet skal lykkes med å nå sitt mål om å øke forskningsaktiviteten slik at antall publikasjonspoeng per faglig ansatt kommer på nivå med landets øvrige universiteter.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi øker mulighetene for å bygge virtuelle fagmiljøer der enkeltstående ansatte på små studiesteder kan koples til faggrupper på større studiesteder. Et stykke på vei kan dette kompensere for ulempene ved små studiesteder og gjøre internasjonal forskning lettere. Mye av dialogen knyttet til forskning og faglig utviklingsvirksomhet er imidlertid knyttet til den daglige og uformelle kontakten i ganger og ved kaffemaskiner, der uklare problemstillinger, løse tanker og ideer kan testes og prøves. Slike prosesser er vanskelige å imitere med virtuell teknologi.

Nord universitet erkjenner denne utfordringen og vil satse på kompetanseutvikling i årene fremover. Det bør stilles store krav til den interne informasjonsflyten, rapporteringen og kvalitetssikringen. Fusjonsprosessen vil gjøre de to–tre første årene spesielle.

Fusjonen skal ikke bare samordne studieprogram og studiesteder. En fusjon mellom to høyskoler og et universitet er også en fusjon av ulike kulturer, forventninger og ambisjoner. For å øke kompetansen til universitetsnivå må det legges vekt på å bygge en felles universitetsidentitet og -kultur.

c. Stabil utdanning, forskning eller faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet

Denne presentasjonen legges til rette ut fra Kunnskapsdepartementets reviderte standard:

«§ 3-8 (2) Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.»

Standarden er endret fra nåværende bestemmelse ved først og fremst å inkludere krav til stabil utdanning i tillegg til forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, alt av høy internasjonal kvalitet.

I NOKUTs høringsutkast til revidert forskrift heter det:

«§ 3-4. Institusjonens utdanning og forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid innen de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.»

Høy internasjonal kvalitet

Kravet om høy internasjonal kvalitet kom inn i Kunnskapsdepartementets forskrift etter at dette tilsynet hadde startet. NOKUT har ikke eksplisitt innhentet opplysninger som kan si noe på dette området. Imidlertid viser strategisk plan 2016–2020 at dette er noe Nord universitet er opptatt av og vil satse på i tiden fremover. (Se også kommentar under i vurderingsavsnittet.)

Stabil utdanning

Krav til «stabil utdanning» er nytt i Kunnskapsdepartementets standard, uten at dette kravet er nærmere presisert. Vi vil legge til grunn at stabil utdanning krever:

- at rekruttering av studenter og uteksaminering av kandidater er akseptable i forhold til normer og forventninger intern og eksternt,

- at universitetet kan opprettholde et godt læringsmiljø og et stabilt, kompetent fagmiljø,
- at institusjonen over tid har en studieportefølje som er kjent i arbeidsmarkedet,
- at endringer er tilstrekkelig forutsigbare for de berørte, særlig studentene.

Som nevnt har Nord universitet en omfattende studieportefølje. Det tas årlig opp studenter til ca. 180 studier innenfor profesjonsfag og teoretiske disiplin-fag. Av disse er ca. 130 gradsgivende studietilbud. I tillegg til at omfanget er stort, preges studietilbudet av at fusjonerte fagmiljøer, studiesteder og institusjoner tilbyr overlappende studier. Nord universitet gir selv uttrykk for at samordning av studieporteføljen de neste årene vil kreve en særlig oppmerksomhet fra både administrasjon og fagmiljø.

Som vi også omtalte under avsnittet om rutiner for etablering og evaluering av studier, har Nord universitet allerede startet prosessen med å samkjøre studieprogram mellom de fusjonerte institusjonene og fagmiljøene. Målet er at porteføljen som utlyses for 2017, skal framstå som enhetlig for Nord universitet. Vi forstår dette slik at «like» (Nord universitets anførselstegn) studietilbud skal ha felles studie- og utdanningsplan, og at krav til læringsutbytte forankres i felles fagmiljø. Det skal gjøres vurderinger av hvilke studiesteder som skal tilby ulike program, og alle studier skal som et minimum oppfylle kvalifikasjonsrammeverket, være økonomisk bærekraftige og bidra til universitetets samfunnsoppdrag. Nord universitet planlegger å gjennomgå porteføljen i henhold til den tidligere omtalte SEFØ-modellen og dermed knytte sine vurderinger til strategi, etterspørsel, fagmiljø og økonomi.

På grunn av nødvendige overgangsordninger for studenter som har påbegynt flerårige studier etter gamle ordninger, vil det ta noen år før den nye studieporteføljen blir enerådende.

I tilsynsrapporten «Høgskolen i Bodø. Akkreditering som universitet» (NOKUT 2010) knytter de sakkyndige ph.d.-studiene direkte til følgende fire fagområder: akvakultur, sosiologi, bedriftsøkonomi og studier av profesjonspraksis. I 2016 opprettholder Nord universitet de samme ph.d.-studiene som lå til grunn for universitetsakkrediteringen i 2010, men nå grupperer universitetet studietilbudene i følgende områder:

- Helse og sosial
- Ledelse
- Lærer, pedagogikk, idrett og kultur
- Naturvitenskap
- Samfunn og medier
- Økonomi og administrasjon

Nord universitet sier selv at denne inndelingen er midlertidig. Fagområdene for det nye universitetet vil etter planen fremtre i løpet av høsten 2016. Utgangspunktet er at fagområdene skal knytte seg tettest mulig til de fire ph.d.-områdene.

I tillegg til fire doktorgradsstudier oppgir Nord universitet våren 2016 å ha 132 gradsstudier på bachelor- og mastergradsnivå. Figur 1 viser hvordan Nord universitet knytter doktorgradsområdene og master- og bachelorstudiene opp til de seks fagområdene.

Lærer, pedagogikk, idrett og kultur er fagområdet med flest bachelorstudier (13) og mastergradsstudier (9). Ledelse har færrest gradsstudier totalt sett, men har flere mastergradsstudier (4) enn bachelorstudier (3).

Figur 1 illustrerer ikke integrerte kompetanseløp: I 2016 gir ikke alle bachelorstudier opptak til masterstudier i samme fagområde. Tilsvarende gjelder fra master- til ph.d.-studier. Det er også slik at studier innen noen fagområder kan gi muligheter til opptak på høyere studier innen andre fagområder.

Nord universitets samordning av studieporteføljen kan forventes å redusere antall varianter av studier innen samme fagfelt i 2017. Nord universitet slår også fast at studieporteføljen som hovedregel skal struktureres slik at bachelor- og mastertilbudene leder videre til doktorgradsområdene, og at forskning skal integreres i hele løpet (Strategisk plan 2016–2020, s. 3). Universitetet vil tilstrebe å kunne tilby et gjennomgående kompetanseløp for alle studier.

Grå: Ikke utført h2016

Figur 1: Fagområder og gradsstudier ved Nord universitet våren 2016. Kilde: Nord universitet.

Tabell 6 viser en oversikt over antall gradsstudier som har hatt opptak i henholdsvis 2014 og 2015 fordelt på studiesteder. Tabellen viser også hvor mange gradsstudier som har tatt opp færre enn ti studenter dette året, samt hvor mange av disse som er vedtatt nedlagt. Nord universitet har også stoppet opptaket i enkelte studier hvor rekrutteringen har vært svak. Både i 2014 og 2015 tar universitetet opp færre enn ti studenter på omkring 20 % av studietilbudene. Ved studiested Nesna hadde halvparten av gradsstudiene et opptak på færre enn ti studenter både i 2014 (3/6) og 2015 (4/8). Av de syv opptakene hvor mer enn ti studenter ble tatt opp, hadde kun tre et opptak på mer enn 20 studenter.

Av de 950 studentene (jf. tabell 3) ved studiested Nesna er det kun i underkant av 300 gradsstudenter. Flere av studiestedene har også svært få gradsstudier. Sandnessjøen, Stjørdal og Vesterålen har jevnlig opptak på kun ett til to studier. Stjørdal er riktignok i en spesiell posisjon ved at studiene som gis der kun gjelder trafikklærerutdanning.

Tabell 6: Gradsstudier med opptak av færre enn 10 studenter i 2014 og 2015. Studiested.

Studiested	Opptak 2014		Opptak 2015	
	Studier totalt	Studier – opptak < 10 studenter	Studier totalt	Studier – opptak < 10 studenter
Bodø	45	10 (6 nedlegges)	50	11 (4 nedlegges)
Levanger	9	2 (1 nedlegges)	10	2 (1 nedlegges)
Mo i Rana	4	0	4	0
Namsos	5	0	5	1 (0 nedlegges)
Nesna	6	3 (0 nedlegges)	8	4 (1 nedlegges)
Sandnessjøen	1	0	1	0
Steinkjer	9	1 (0 nedlegges)	10	2 (2 nedlegges)
Stjørdal	2	0	1	0
Vesterålen	1	0	2	0
Desentralisert/Nett	6	2 (2 nedlegges)	7	1 (0 nedlegges)
Totalt	88¹	18 (9 nedlegges)	98¹	21 (8 nedlegges)

¹ Antall studier totalt er antall gradsstudier som har hatt opptak i løpet av året. Dette tallet er ikke det samme som totalt antall gradsstudier ved institusjonen fordi ikke alle studier har opptak hvert år. Det kan også være studier som er under avvikling som ikke har opptak lenger, men hvor det er studenter på studiet.

«Det skal være god sammenheng mellom forskningsaktiviteten og studieprogrammene, og undervisningen skal være forskningsbasert. Universitetet skal utvikle tverrfaglige temaområder for forskning og utdanning.» Nord universitet, notat 20. mai 2016: NOKUT-tilsyn – Redegjørelse for hvordan råd fra sakkyndige gikk gjennom institusjonsakkrediteringen 2010

«Det er et gjennomgående faglig prinsipp for den faglige organiseringen ved universitetet at alle faglige hovedområder skal ha en overbygning som inkluderer et doktorgradsprogram. I forslaget til ny faglig organisering vil alle fakultet ha et doktorgradsprogram tilknyttet sitt fagfelt. De to fakultetene Fakultet for lærerutdanning og Fakultet for sykepleie og helsevitenskap vil dele en doktorgrad, og alle hovedområdene innenfor hvert av fakultetene vil kunne rekruttere til doktorgradsprogrammet». (Nord universitet, styremøte 23. juni 2016: To nye fakultet med felles doktorgrad, s.3)

Stabil forskning

Det går frem av orienteringssaken til NOKUTs styre at UiN hadde lav, men stabil forskningspublisering i forhold til andre nye universiteter.

I dette innledende tilsynet har NOKUT etterspurt publikasjonspoeng. Dokumentasjon på aktiviteter som ikke gir utslag i publikasjonspoeng, er derfor utelatt fra dette vurderingsmaterialet.

På Nord universitet ble det produsert 323,9 publikasjonspoeng i 2015. Som tabell 7 viser, så er mer enn to tredjedeler av disse produsert av ansatte på studiested Bodø. Ved studiestedene Stjørdal og Vesterålen ble det ikke produsert publikasjonspoeng. Produksjonen var også svært lav i Namsos og i Sandnessjøen. I Vesterålen er det kun tre vitenskapelig ansatte, og her benyttes fagpersoner fra andre studiesteder i undervisningen. Også i Sandnessjøen suppleres det med ansatte fra andre studiesteder. I Stjørdal består fagmiljøet av 28,1 årsverk, men med en svært lav andel førstestillingskompetente. Her tilbys trafikklærer- og trafikkpedagogikkstudier, som ikke tilbys andre steder på universitetet. I Namsos tilbys det flere studier innenfor helse og sosialfag. Her består fagmiljøet av 54,5 årsverk. Det er også en del førstestillingskompetente på denne studiestedet (tabell 4).

Tabell 7: Publikasjonspoeng nivå 1 og 2 fordelt på studiested 2015¹⁸

Publikasjonspoeng	Nivå 1	Nivå 2	Totalt	Faglige årsverk	Publ.poeng pr. årsverk
Bodø	140,9	81,6	222,6	339,0	0,65
Levanger	30,8	8,9	39,7	146,9	0,26
Mo i Rana	4,3	2,5	6,8	32,5	0,20
Namsos	1,7	0,0	1,7	49,5	0,03
Nesna	29,3	1,5	30,8	60,1	0,48
Sandnessjøen	2,0	0,0	2,0	8,7	0,23
Steinkjer	15,4	5,0	20,4	57,6	0,33
Stjørdal	0,0	0,0	0,0	27,1	0,00
Vesterålen	0,0	0,0	0,0	3,0	0,00
	224,4	99,5	323,9	724,3	0,45

Tabell 8: Publikasjonspoeng nivå 1 og 2 fordelt på fagområde 2015 (gammel utregningsmodell)¹⁸

Publikasjonspoeng	Nivå 1	Nivå 2	Totalt	Faglige årsverk	Publ.poeng pr. årsverk
Helse og sosial	25,6	9,1	34,7	158,2	0,2
Ledelse	9,1	11,2	20,3	20,3	1,0
Lærer, pedagogikk, idrett og kultur	71,9	19,6	91,4	243,8	0,4
Naturvitenskap	15,6	11,2	26,8	73,2	0,4
Samfunn og medier	71,2	24,0	95,2	124,1	0,8
Økonomi og administrasjon	31,0	24,5	55,5	104,7	0,5
	224,4	99,6	323,9	724,3	0,4

For ytterligere spesifisering henvises til tabeller i vedlegg 4.

Strategien for Nord universitet er å øke forskningsaktiviteten slik at antall publikasjonspoeng per faglig ansatt kommer på nivå med landets øvrige universiteter. Publiseringen på nivå 2 vil bli forsøkt høynet. Dette skal blant annet skje ved å gjennomføre kompetanseutviklings- og rekrutteringsprogram. Forskningsledelsen skal også styrkes gjennom målrettede opplæringsprogram.

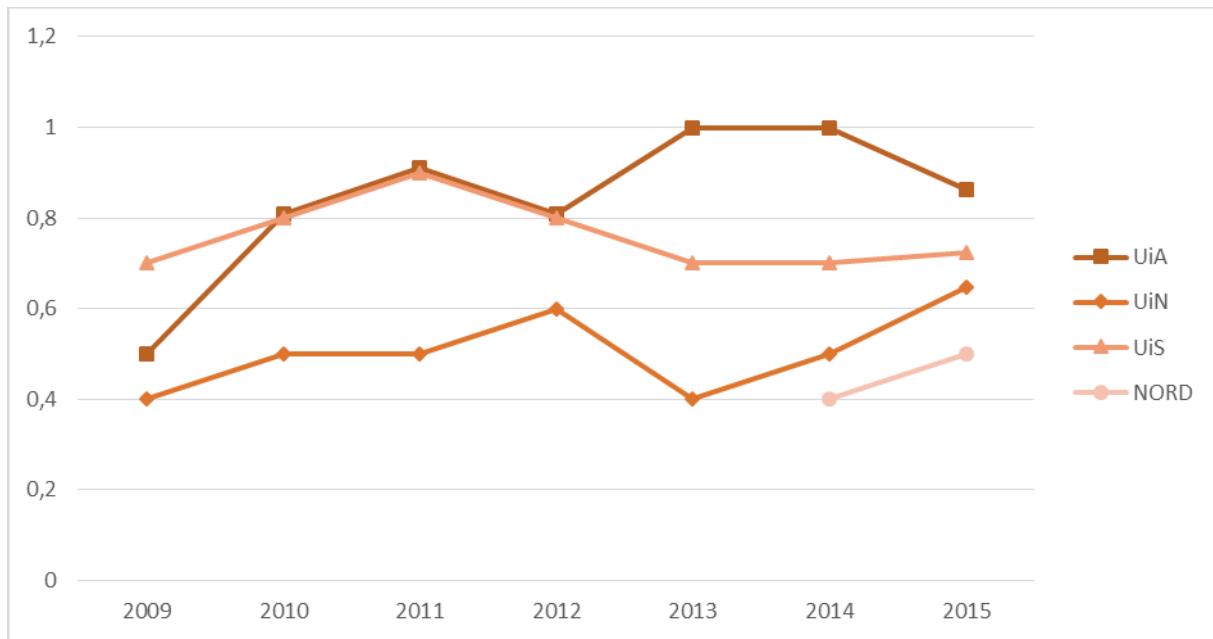
Sammenliknbare universiteter

Ifølge NOKUTs kriterier, gjeldende studietilsynsforordning, skal vitenskapelig produksjon ikke bare være stabil, men også på linje med sammenliknbare institusjoner i samme institusjonskategori. I NOKUTs drøftingssak til styret om tilsyn med akkrediteringen av institusjoner som fusjonerte 1. januar 2016, ble det sammenstilt aggregerte nøkkeltall for alle de norske universitetene. På flere områder scorer de klassiske universitetene høyere enn de nye universitetene, se tabell 1.

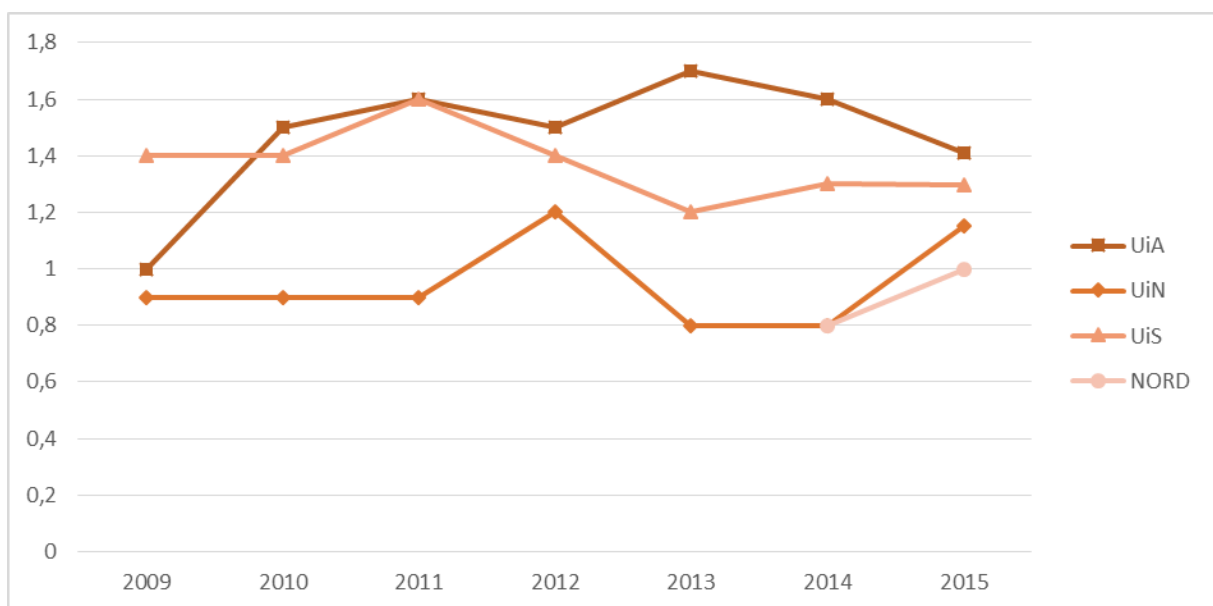
Det er opp til de sakkyndige til enhver tid å vurdere hva som er hensiktsmessig sammenlikningsgrunnlag for den institusjonen som evalueres. For Nord universitet sitt vedkommende er én mulighet å sammenlikne med de såkalte «nye universitetene». Dette er tidligere statlige høyskoler som har oppnådd universitetsstatus gjennom NOKUTs akkreditering. Sammenlignet med de klassiske universitetene er profilen på disse institusjonene mer preget av profesjonsutdanninger på bachelornivå. De har også hatt kortere tid til å bygge opp sin forskningsvirksomhet sammenlignet med universitetene i henholdsvis Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Den faglige profilen på de nye universitetene kan også påvirke sammenlikningsgrunnlaget, slik eksempelvis NMBU med sin naturvitenskapelige profil skiller seg fra universiteter med sterkere innslag av helsefag og pedagogiske fag.

Uansett sammenlikningsgrunnlag vil Nord universitet komme ut med lavere andel førstestilling og professor/dosent og lavere forskningsproduksjon enn de øvrige universitetene.

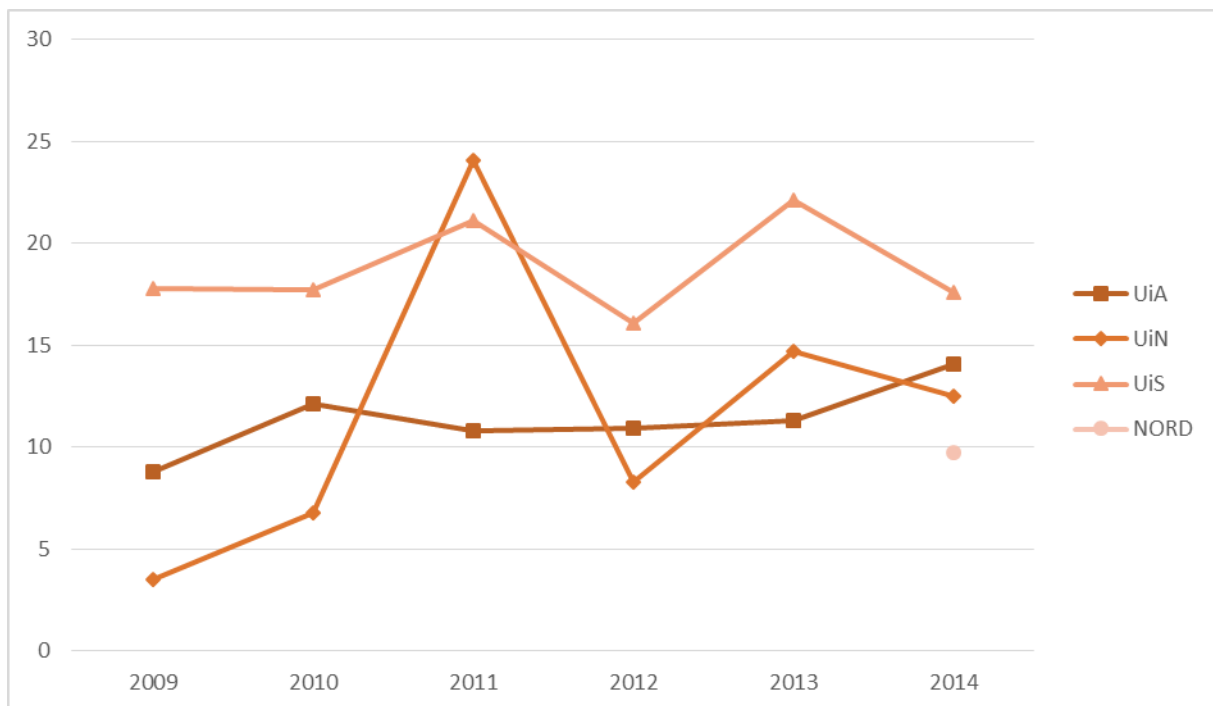
Figur 2 til 4 viser en sammenlikning over tid av forskningsproduksjonen ved institusjonene som utgjør Nord universitet, med Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger. I tillegg vises tall for Universitetet i Nordland. 2009 er benyttet som utgangspunkt fordi det var dette året som lå til grunn for tallmaterialet som daværende Høgskolen i Bodø benyttet i sin søknad om universitetsstatus. Som figurene viser, så var ikke forskjellene i publikasjonspoeng per vitenskapelig årsverk eller førstestillingsårsverk stor mellom UiA og UiN i 2009. Mens UiA har hatt en sterk utvikling fra 2009 til 2014, så har UiN ikke hatt en like god utvikling i forskningen. Tall fra 2015 viser imidlertid en positiv utvikling for fusjonspartene i Nord universitet.

Figur 2: Antall publikasjonspoeng per vitenskapelig årsverk 2009–2015 ved Universitetet i Agder, Universitetet i Nordland (Høgskolen i Bodø før 2011) og Universitetet i Stavanger, samt sammenslåtte tall i 2014–2015 for institusjonene som utgjør Nord universitet (NU).

Figur 3: Antall publikasjonspoeng per vitenskapelig førstestillingsårsverk 2009–2015 ved Universitetet i Agder, Universitetet i Nordland (Høgskolen i Bodø før 2011) og Universitetet i Stavanger, samt sammenslåtte tall i 2014–2015 for institusjonene som utgjør Nord universitet.

Figur 4: Prosentandel forfatterandeler på nivå 2, 2009–2014 ved Universitetet i Agder, Universitetet i Nordland (Høgskolen i Bodø før 2011) og Universitetet i Stavanger, samt sammenslåtte tall i 2014 for institusjonene som utgjør Nord universitet.

Vurdering

HØY INTERNASJONAL KVALITET

Det foreligger ikke tilstrekkelige opplysninger til at vi kan vurdere om utdanning og FoU er av høy internasjonal kvalitet. Nord universitet vil være tjent med å gi dette området høy prioritet, siden kravet om *høy internasjonal kvalitet* vil få en sentral betydning for deres universitetsstatus når den reviderte studiekvalitetsforskriften trer i kraft. Universitetet kan i tillegg til å forsterke arbeidet med internasjonal utveksling av studenter og lærere ha stor nytte av fagstabens internasjonale nettverk og erfaringer fra internasjonalt samarbeid i arbeidet med å utvikle utdanning og forskning med høy internasjonal kvalitet.

STABIL UTDANNING

Det arbeidet Nord universitet nå har tatt fatt på, og som skal føre til at «like» studieprogram får enhetlige studie- og utdanningsplaner, samme krav til læringsutbytte og forankring i felles fagmiljø, vil kreve stor innsats fra både administrative og faglige. De involverte vil ventelig ha ulike synspunkter, knyttet til blant annet faglig innhold, pedagogikk, digitalisering, administrative ordninger og lokalisering. Prosessene kan bli langvarige.

Noen av fagområdene som etablerte seg på studiestedene mens HiNT og HiN var selvstendige institusjoner, er ikke uten videre relevante for de satsingsområder som Nord universitet vil bygge sin fremtid på. Det gjelder fagområder som IKT, musikkvitenskap, multimedieteknologi, spill- og opplevelsesteknologi, teater- og skuespillerfag og den tidligere nevnte trafikklærerutdanningen.

Vi registrerer at det er svært tynn FoU-kopling til trafikklærerutdanningen i Stjørdal. Når nå fagskoleutdanning har fått en tydelig plass innenfor norsk postgymnasial utdanning, bør dette brukes som et utgangspunkt for å identifisere den mest yrkesrettete og praktisk orienterte utdanningen i Nord

universitets utdanningsportefølje. Spørsmålet vi vil stille Nord universitet, er om universitetet ønsker å styrke noen av sine praktiske utdanninger med mer forskning for å kunne opprettholde akkrediteringen, eller om universitetsstatusen gjør det mer naturlig å overlate de mest praktiske utdanningene til fagskolesystemet. Trafikkklærerutdanningen er det fremste eksempelet på fagområder hvor denne problemstillingen er relevant.

At enkelte studietilbud har et lavt studentopptak, kan forklares ved spesielle forhold knyttet til studiet. For eksempel har Nord universitet et desentralisert studium i skuespillerfag i Oslo hvor det tas opp seks studenter hvert tredje år. Selv om vi ser bort fra noen slike særegenheter, mener vi at antallet studier med færre enn ti studenter (jf. tabell 6) er høyt. Departementets normtall er minimum 20 studenter¹⁹.

STABIL FORSKNING

En betydelig del av den kvaliteten som skal særprege høyere utdanning i Norge, skal ligge i utdanningens samspill med FoU-virksomhet. Det finnes ikke universelle standarder for hvor stor FoU-virksomheten bør være hverken for universitetsutdanninger eller for norsk høyere utdanning generelt. Ved å stille spesifikke minimumskrav til forskningen, for eksempel ved å kreve et bestemt antall publikasjonspoeng på nivå en og to over tid, vil universitetet selv kunne få en tydelig indikator for å følge opp hvorvidt universiteter oppfyller kravene til stabil forskningsaktivitet av høy internasjonal kvalitet, slik akkrediteringskriteriene krever. Likevel er det en utfordring å finne gode indikatorer og styringsparametere på om forskningsaktiviteten er tilstrekkelig. En ensidig vektlegging av publikasjonspoeng vil styrke utdanningens forankring i vitenskapelige disipliner og fagområder. På den annen side kan en slik akademisering fortrenge den formen for anvendt forskning og utvikling som kan gi FoU-basert utdanning relevans for myndigheter og samfunnet for øvrig.

Alle høyere utdanningsinstitusjoner, også universitetene, stilles overfor ulike forventninger fra myndighetenes side. De skal oppfylle akademiske krav, samtidig som de bidrar til næringslivets verdiskaping og offentlig forvaltning og tjenesteproduksjon. Fagmiljøene skal ha faglig bredde, og eventuelle spesialistutdanninger skal etableres i brede fagmiljøer. Universitetene skal dyrke faglige profiler som de har spesielle forutsetninger for å eksellere innen. Som tidligere nevnt har Kunnskapsministeren uttalt at det er viktig at ikke alle institusjonene blir like, men at de jobber videre for å utvikle det de allerede er gode på.

Med den sentrale plassen profesjonsstudier har i Nord universitet, er det tenkelig at en del medarbeidere bidrar til faglig utvikling og gjennomfører utredningsprosjekter i samarbeid med regionalt næringsliv og lokale myndigheter, heller enn forskning i mer akademisk forstand. Resultatet av slik utredningsvirksomhet er ofte bidrag til praktiske løsninger, mer enn skrifter som gir publikasjonspoeng. Tabellene 7 og 8 kan i så fall føre til at vi undervurderer den totale FoU – virksomheten ved Nord universitet. På tross av det vil vi opprettholde inntrykket av at antallet publikasjonspoeng er i underkant av hva som forventes å komme ut av forskningsvirksomheten ved et universitet. Det kan også være vanskelig å vurdere om anvendt FoU i hovedsak holder det internasjonale nivået som forventes av universiteter.

Slik doktorgradsområdene til nå har vært plassert, er det naturlig at den mest omfattende FoU-virksomheten foregår ved studiested Bodø. Nord universitet bør imidlertid tilstrebe en bedre balanse mellom studiestedene både når det gjelder fagmiljøets profil og den vitenskapelige produksjonen.

---

¹⁹ Jf. tildelingsbrev for 2014:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/uh/tildelingsbrev2014/tildelingsbrev_2014_uinordland.pdf

d. Forskerutdanningen

I ny og endret forskrift fra Kunnskapsdepartementet, standarder for akkreditering som universitet, er det inkludert tre standarder om forskerutdanningene, jf. vedlegg 2:

«§ 3-8 (3) Institusjonen skal ha rett til å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil. To av disse skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene også må ha nasjonal betydning.

§ 3-8 (4) Doktorgradsområdene skal dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.

§ 3-8 (5) Institusjonen skal ha stabil forskerutdanning og dokumentere at den i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene eller tilsvarende stipendiatprogram per år over en treårsperiode. Hvert enkelt doktorgradsstudium skal over en periode på fem år ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater.»

Det må bemerkes at bestemmelsene i studiekvalitetsforskriften gjelder fra 1. januar 2019.

Standarden som fastsetter et krav om minst fire doktorgradsstudier for å få universitetsstatus, er en justert videreføring av eksisterende standard og en av standardene som Høgskolen i Bodø ble vurdert etter, da institusjonen ble akkreditert som Universitetet i Nordland i 2010.

Nord universitet viderefører Universitetet i Nordlands fire doktorgrader:

- Bedriftsøkonomi, akkreditert i 2004
- Sosiologi, akkreditert i 2005
- Akvakultur, akkreditert i 2009
- Studier av profesjonspraksis, akkreditert i 2009

De fire doktorgradsprogrammene må kunne sies å dekke studietilsynsforskriftens § 3-8 (4):

«Doktorgradsområdene skal dekke vesentlige sider ved virksomheten».

Hvert av de fem fakultetene som Nord universitet vil bestå av fra 1. januar 2017, vil ha doktorgradsutdanning. De to fakultetene Fakultet for lærerutdanning og Fakultet for Sykepleie og helsevitenskap vil dele en doktorgrad, og alle hovedområdene innen hvert av de to fakultetene vil kunne rekruttere inn i doktorgradsprogrammet. For Nord universitet er det grunn til å legge særlig vekt på § 3-8 (5) om stabil forskerutdanning.

«Institusjonen skal (...) dokumentere at den i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene (...) over en treårsperiode. Hvert enkelt doktorgradsstudium skal over en periode på fem år ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater.»

Krav til rekruttering og uteksaminering gjelder på akkrediteringstidspunktet. De fire doktorgradsstudiene ved Nord universitet ble alle akkreditert ved Høgskolen i Bodø i årene 2004-2009. Doktorgradsstudiene har eksistert over såpass lang tid at krav til rekruttering og antall doktorander har hatt mulighet til å bli realisert for alle doktorgradsprogrammene.

Tabell 9: Antall avtaler og kandidater ved Nord universitets ph.d.-programmer

Doktorgradsprogram	Totalt antall avtaler					Kandidater		
	2015 V	2014 H	2014 V	2013 H	2012 H	2015	2014	2013
Bedriftsøkonomi	32	31	37	42	39	5	8	8
Sosiologi	30	29	29	28	30	4	4	6
Akvatisk biovitenskap	20	19	15	15	20	2	3	4
Profesjonspraksis	35	34	35	29	28	2	4	1

Av tabell 9 fremgår at universitetet har tilfredsstillende antall ph.d.-avtaler på alle doktorgradsprogrammene ifølge krav i KDs studiekvalitetsforskrift. Imidlertid antyder tallene for kandidater at ikke alle fullfører til normert tid. For eksempel er det for doktorgradsprogrammet Akvatisk biovitenskap 20 avtaler i 2012, mens det tre år etter uteksamineres kun to kandidater.

Stabil rekruttering og kandidatproduksjon krever at fakultetene har en veltilpasset veiledningskapasitet. Hvert program skal etter dagens regler ha minst 8 årsverk med førstestillingskompetanse, hvorav minst seks er i heltids kombinerte forsknings- og undervisningsstillinger og minst 4 har professorkompetanse.

For akkreditering av doktorgradsprogram gjelder det også at fagmiljøet skal drive aktiv forskning. Det foreligger ikke etablert praksis for hvordan dette uttrykket «aktiv forskning» skal forstås. I Nord universitets notat «Faglig organisering» operasjonaliseres begrepet gjennom publikasjonspoeng²⁰:

- Svakt krav: Minimum en del av et publikasjonspoeng i løpet av de tre siste årene.
- Middels krav: Et publikasjonspoeng i løpet av de tre siste årene.
- Strengt krav: Tre publikasjonspoeng de tre siste årene.

Etter eget utsagn vil Nord universitet tilfredsstillende kravet til minst 8 aktive forskere i henhold til middel-nivået på alle de fire doktorgradsområdene. Professorandelen i fagmiljøene oppgis ikke.

Tabell 10: Fagmiljøet tilknyttet de ulike doktorgradsstudiene, samt deres forskningsresultater 2015

Doktorgradsprogram	Antall aktive forskere (svakt krav)	Aktive II'ere	Antall årsverk - aktive forskere (inkl. II'ere)	Publikasjonspoeng 2015	Publikasjonspoeng per årsverk aktive forskere (inkl. II'ere)
Bedriftsøkonomi	35	10	37,1	44,6	1,20
Sosiologi	34	2	32,7	51,1	1,56
Akvatisk biovitenskap	23	2	21,5	14,1	0,66
Profesjonskunnskap	24	3	23,9	21,6	0,90

I tabellen tas det utgangspunkt i både aktive og potensielle faglige bidragsytere i de ulike doktorgradsprogrammene. Utdrag fra oversikten «Aktive forskere ved ph.d.-program» sendt fra Nord universitet til NOKUT 12. august 2016.

²⁰ «Faglig organisering». Komiteinnstilling vedlagt Strategisk plan 2016 – 2020. Nord universitet 2016.

Tabell 10 viser oversikt over forskningsresultatene i 2015 til fagmiljøene tilknyttet doktorgradsprogrammene ved Nord universitet. Universitetet har også opplyst om forskningsresultatene i 2014 og 2013. Resultatene for 2015 er imidlertid jevnt over en del bedre enn i foregående år. Likevel er andelen publikasjonspoeng per årsverk lavt blant fagmiljøet både i akvatisk biovitenskap og profesjonskunnskap.

Sakspapirene med strategisk plan og faglig organisering til universitetets styremøte 23.06.2016 forteller at institusjonen arbeider bevisst og målrettet for å styrke og videreutvikle doktorgradsprogrammene og holde seg innenfor de produksjonstillene som kreves for å opprettholde akkrediteringen. Universitetet samarbeider med andre universiteter, blant annet om felles forskerskoler, og arbeider med kvalitetsutvikling.

Vurdering

Selv om Nord universitet har operert med fire doktorgradstilbud siden det siste ble akkreditert i 2009, viser oversikten i tabell 9 at universitetet må fokusere på veiledning og gjennomføring i doktorgradsstudiene. Med det nye kravet til gjennomsnittlig fem kandidater årlig, gjeldende fra 1. januar 2019, vil nåværende antall doktorander bli for lavt for akvatisk biovitenskap og studier av profesjonspraksis.

Universitetet selv ser et stort potensial i tildelingen av 35 nye stipendiathjemler fra Kunnskapsdepartementet og i en integrering i programmene av stipendiatstillingene fra de innfusjonerte høgskolene. En økning i kandidatproduksjonen krever også at Nord universitet har fokus på veiledningskapasitet og –kompetanse.

Nord universitet må også være spesielt oppmerksom på at kvalitetskravene i doktorgradsprogrammene oppfylles til enhver tid. Det gjelder ikke minst i forhold til et forsterket, fremtidig krav om at doktorgradsprogrammene også skal kunne dokumentere et høyt internasjonalt nivå.

4. Oppsummering

a. Bakgrunn

Strukturmeldingen (Meld. St. 18 (2014–2015)), har banet vei for betydelige fusjonsprosesser i høyere utdanning. Politisk er målet å stimulere til færre og sterkere institusjoner og dermed bedre kvalitet. 1. januar 2016 var starten for tre større fusjoner innenfor statlig sektor: NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet), UiT (Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet) og Nord universitet fusjonerte hver for seg med to eller tre høyskoler. I møte 29. oktober 2015 ble NOKUTs styre orientert om de tre fusjonene. Sammenlignende data viste at Nord universitet ville starte med et utfordrende lavt nivå på vitenskapelig produksjon, andel førstestillingskompetanse, andel professor/dosent og forskerutdanning, områder som spesielt bidrar til å løfte institusjonen opp på universitetsnivå.

Det tar tid å utvikle seg til et helhetlig universitet, ikke minst når to av fusjonspartene ikke er på universitetsnivå i utgangspunktet. Kunnskapsdepartementets studiekvalitetsforskrift ble revidert 24. juni 2016. Forskriften fastsetter strengere krav til institusjoner som ønsker å bli universitet. For institusjoner som allerede er universiteter, deriblant Nord universitet, gjelder det overgangsbestemmelser fram til årsskiftet 2018/2019. Vurderingene i denne saken legger de nye bestemmelsene til grunn. Det er disse bestemmelsene som universitetet må forholde seg til i fremtiden. På grunn av overgangsbestemmelser for eksisterende universiteter, gitt i den nye studiekvalitetsforskriften, kunne NOKUT avsette spesielt god tid for akkurat dette tilsynet.

Denne rapporten har presentert resultatet av et innledende tilsyn med universitetsakkrediteringen til Nord universitet. NOKUT ga oppdraget til tre nåværende og tidligere rektorer for norske universiteter og høyskoler. Vurderingene deres er nedfelt i denne rapporten. Rapporten skal brukes som grunnlag for NOKUTs styre når beslutningen tas om videre fremdrift i tilsyn med Nord universitet.

b. Vurderinger og råd til NOKUTs tilsyn

Utviklingen av norsk høyere utdanning i tiårene rundt årtusenskiftet er historien om en gradvis utvisking av de prinsipielle skillene mellom universiteter, vitenskapelige høyskoler og statlige høyskoler. Alle institusjonstypene driver både forskning og utdanning – og utdanning på alle nivå: bachelor, master og ph.d. Stillingsstrukturen er ens, finansieringssystemet er ens, rapporteringskravene er de samme. Kort sagt stilles mange av de samme kravene til høyskoler som til universiteter. Det er imidlertid anerkjent at de opprinnelige universitetene (UiO, UiB, UiT og NTNU) har høyere andel forskning og utvikling (FoU) enn høyskolene og de nye universitetene har hatt mulighet til å utvikle. De fire opprinnelige universitetene står også for en betydelig større andel av doktorgradsutdanningen og forskningsproduksjonen enn de øvrige institusjonene. Tilsvarende er det store likhetsstrekk mellom de nye universitetene, spesielt rundt profesjonsutdanning, og prosessen frem til å bli universiteter, der utviklingen av forskerutdanningene har spilt en sentral rolle.

Som grunnlag for vurdering av kvalitet tar vi utgangspunkt i forslag til ny studietilsynsforskrift som sier at den samlede kompetansen skal være på nivå med sammenlignbare institusjoner i samme institusjonskategori (§ 3-1 (6)), og finner det hensiktsmessig å sammenlikne resultater fra Nord universitet med tilsvarende data fra Universitetene i Agder og Stavanger.

Nord universitet har mange og forskjellige studiesteder. Etter vår mening er universitetsprofilen og studentenes nærhet til fagmiljø og FoU svært forskjellig mellom studiestedene. Hensikten med strukturreformen har vært å oppnå bedre kvalitet, og Kunnskapsdepartementet har skjerpet kravene for å bli universitet. Fusjonene fører til at institusjoner med flere studiesteder blir vanlig, særlig for universitetene. De nye forskriftene fra Kunnskapsdepartementet og NOKUT omhandler ikke enheter under institusjonsnivået.

Nord universitet har rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier, men fortsatt har det ny-fusjonerte universitetet ikke et helhetlig system for kvalitetssikring. Vi har notert oss at Nord universitet vil etablere et helhetlig system i løpet av høsten 2016.

- Vår anbefaling til NOKUT er å iverksette tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved Nord universitet så tidlig som det er praktisk mulig i forhold til forskriftsendringene.

c. Vurderinger og råd til Nord universitet

Som ett av de nye universitetene er Nord universitet en kombinasjon av et akademisk universitet, et profesjonsuniversitet og et regionalt kunnskapssenter for FoU-basert høyere utdanning. Nettopp denne kombinasjonen skaper spesielle utfordringer forbundet med å imøtekomme akkrediteringskravene til universiteter, samtidig som kombinasjonen åpner for å utvikle et unikt universitet tilpasset profesjoners og næringslivets kompetansebehov og med en forskning som også er konsentrert om kunnskapsbehov i profesjon og region.

Virksomheten til Nord universitet foregår på ni studiesteder. Selv om nettverket av studiesteder i utgangspunktet kan fungere som et effektivt system for logistikk og distribusjon, er systemet sårbart. Flere av studiestedene ved Nord universitet er i dag for små til å utvikle slagkraftige fagmiljøer. Nord universitet legger selv vekt på at studiestedene bør ha gjenkjennbar universitetsprofil. Da bør hvert studiested sikres et minimum av faglig bærekraft i form av fagmiljø og studieportefølje. Bruk av faglige medarbeidere på tvers av studiesteder kan bidra til dette, men universitetet risikerer samtidig å tappe sentrale fagmiljøer for viktige fagressurser.

Fusjonen har økt den totale størrelsen på fagmiljøet, særlig innen profesjonsfagene, men redusert andelen av førstestillingskompetente og professor / dosent, som allerede i utgangspunktet var lav for Universitetet i Nordland. Andelen førstestillingskompetente og professor / dosent er lav både i forhold til sammenlignbare institusjoner og i forhold til fremtidige krav til «høy internasjonal kvalitet». Kritisk lave tall for akademisk kompetanse fremkommer både på fagområder, fakultetsnivå og på studiestedene. Nord universitet legger vekt på samhandling mellom studiestedene ved å tilrettelegge for hensiktsmessig bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi for derved å bygge virtuelle fagmiljøer der enkeltstående ansatte på små studiesteder kan koples til faggrupper på større studiesteder. Et stykke på vei kan det kompensere for ulempene ved små studiesteder, men ikke fullstendig.

Fagprofilen er, etter vår mening, preget av tiden før fusjon og ikke tydelig nok relevant for og på høyde med Nord universitets faglige prioriteringer og ambisjoner. Det tilføres imidlertid en betydelig FoU-innsats med de innfusjonerte medarbeidere, og denne kan representere en ressurs med tanke på Nord universitets videre utvikling. På tross av økning i vitenskapelig publisering i 2015 fremstår Nord universitet som det svakeste av alle norske universiteter, vurdert ut fra vitenskapelig produksjon. Nord

universitet må øke fagstabens akademiske kompetanse og øke omfanget av publisering i vitenskapelige tidsskrifter.

Her har vi kun vurdert resultater av FoU-arbeid som resulterer i publikasjoner. Vi forventer at universitetet også har en betydelig FoU-virksomheten som rettes inn mot praktiske behov i profesjonelle yrker og næringslivet, der kriteriet på vellykket forskning også kan være at den bidrar til å finne løsninger på praktiske utfordringer. Slik kunnskapsutvikling må også kunne dokumenteres.

Forskerutdanningen har en spesiell betydning for akkreditering av universiteter og vitenskapelige høyskoler. Nord universitet legger i første omgang vekt på å videreføre de fire doktorgradstilbudene som ble drevet av Universitetet i Nordland. Disse er tilpasset Nord universitets faglige profil i den forstand at alle de fem fakultetene som universitetet skal bestå av fra 1. januar 2017, er knyttet til et doktorgradsprogram. Riktignok vil Fakultet for lærerutdanning og Fakultet for Sykepleie og helsevitenskap dele/ha en felles doktorgrad. Vurdert i forhold til de nye bestemmelsene som er gjeldende fra 1. januar 2019, er produksjonen av doktorander fra to av de fire programmene for lav. Nord universitet bør legge stor vekt på rekruttering av stipendiater og deres gjennomføring av doktorgradsutdanningen. Kvalitetskravene til doktorgradsprogrammene må oppfylles til enhver tid. De nye kravene til høy internasjonal kvalitet, jf. forslag til ny studiekvalitetsforskrift, er spesielt viktige som fremtidige kvalitetsmål for doktorgradsstudiene. For å dokumentere denne kvaliteten er det verdt å merke seg at institusjonene skal evaluere faglig nivå og resultater både på bachelor-, master- og ph.d.-nivå (merknad til § 3-4). I en situasjon der forskningen har høy prioritet, må institusjonen samtidig opprettholde et høyt ambisjonsnivå for bachelorstudier.

Avslutningsvis vil vi også understreke betydningen av kulturutvikling, som det gjøres i universitetets strategiske plan 2016-2020. For flere fagmiljøer vil kompetanseheving, spesielt i forhold til forskning, kreve kulturendring. I små høyskolemiljøer har de ansatte gjerne mer generalistkompetanse. De har måttet kunne litt om mye for å gi studentene bredde i undervisningen. Men skal man dyrke frem høy kompetanse, må fagmiljøet som nevnt også spesialisere seg. Fagmiljø som har brukt det meste av tiden på undervisning, må styrke erkjennelsen av at utdanning på universitetsnivå må være forskningsbasert. Til dette trengs et trykk på kulturendring.

Vår samlede vurdering er at fusjonen har gjort det mer utfordrende for universitetet å oppfylle akademiske kvalifikasjonskrav sammenlignet med Universitetet i Nordland før fusjonen. Her vil vi tilføye at fusjonen samtidig har bidratt til å øke universitetets totale tilgang på faglige ressurser og utvidet det regionale distribusjonsnett på en måte som gir Nord universitet unike muligheter til dialog med regionens næringsliv og distrikter. Situasjonen er paradoksal i den forstand at fusjonen øker sårbarheten for å komme under minstekravet til vitenskapelige kompetanse samtidig som den har gitt Nord universitet økte ressurser og muligheter til å utvikle Nord universitet til en unik kombinasjon av disiplinbasert forskning, anvendte profesjonsstudier og regional distribusjon.

<p>Vår anbefaling til Nord universitet er å vektlegge faglig styrke, utvikling og konsolidering av</p> <ul style="list-style-type: none">
- studiesteder og studieportefølje
- fagmiljø og FoU-produksjon
- helhetlig kulturutvikling for universitetet
--

Vedlegg

1. NOKUT: Oversikt over endringer i Kunnskapsdepartementets forskrift om studiekvalitet
2. Nord universitet: Kart over studiesteder og studietilbud våren i 2016
3. Publikasjonspoeng

REFERANSER

1. NOKUT (2015): Drøftingssak – tilsyn med akkrediteringen til institusjoner som fusjonerer 1. januar 2015, arkivsak 15/00686
2. NOKUT (2016): Tilsyn med Nord universitet, arkivsak 16/00294, Informasjon fra Nord universitet

LENKER

1. Nord.no
  - a. http://www.nord.no/no/aktuelt/fusjon/Documents/Fusjonsplattform_20092015.pdf
  - b. <http://www.nord.no/no/om-oss/universitetet/universitetsledelse/styret>
  - c. <http://www.nord.no/no/aktuelt/nyheter/Sider/Velkommen-nytt-studiesemester.aspx>
2. Lovdata
  - a. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-24-794>
  - b. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-02-28-237>
3. NOKUT
  - a. <http://www.nokut.no/no/Fakta/NOKUTs-publikasjoner/Tilsynsrapporter/System-for-kvalitetssikring--evaluering/Universitetet-i-Nordland/>
  - b. [Tilsynsrapport \(2016\): Revidering av akkreditering, bachelorgradsstudium i nautikk, maritim økonomi og ledelse](#)
  - c. <http://www.nokut.no/no/Nyheter/Nyheter-2016/Forslag-til-ny-studiestilsynsforskrift-pa-horing-Studentenes-laring-i-sentrum/#.V9aJTmfr2Uk>

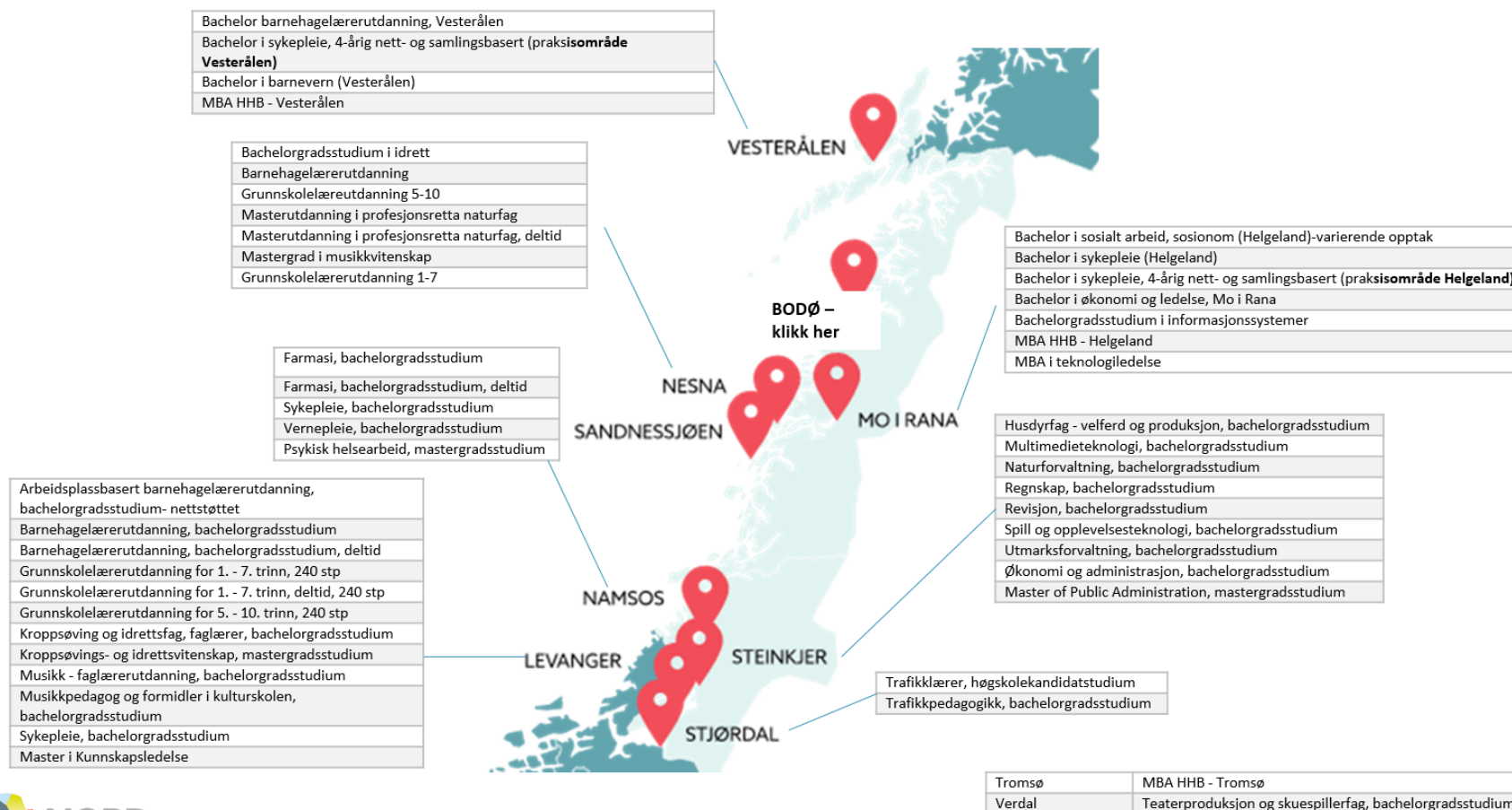
Kunnskapsdepartementets studiekvalitetsforskrift. Bestemmelser for akkreditering som universitet.

Kunnskapsdepartementets gjeldende forskrift 2016 og utfyllende kriterier fra NOKUT	Endret forskrift, gyldig fra 2017 og 2018 (overgangsbestemmelser) ²¹
GENERELLE BESTEMMELSER FOR INSTITUSJONSAKKREDITERING	
§ 3-3 (3) a) Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid samt formidling. NOKUT § 5-1: Institusjonens primærvirksomhet skal være tydelig avgrenset fra annen virksomhet.	§ 3-5 (2) Institusjonens primærvirksomhet skal være høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling.
§ 3-3 (3) b) Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten. NOKUT § 5-2: Institusjonen skal ha tilfredsstillende studieadministrative tjenester og informasjon til studentene ha tilfredsstillende ressurser og fasiliteter i form av lokaler, utstyr og bibliotek som er tilpasset primærvirksomheten og som utgjør et fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte ha tilfredsstillende rutiner for oppretting av nye studier og revidering av etablerte studier ha tilfredsstillende rutiner for å ivareta de ansattes kompetanseutvikling knyttet til primæroppgavene legge til rette for studentdemokrati og studenters deltakelse i beslutningsprosesser.	§ 3-5 (3) Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten.
	§ 3-5 (4) NOKUT skal gjennomføre en helhetlig vurdering av om institusjonens organisering, kvalitetsarbeid og resultater er tilstrekkelig til at institusjonen kan bære fullmaktene institusjonsakkrediteringen gir. Institusjonen skal dokumentere at kravene i lover og forskrifter er oppfylt.
STANDARDE FOR AKKREDITERING SOM UNIVERSITET	
§ 3-3 (3) d) Institusjonen skal ha ansatte i undervisnings- og forskerstilling på de fagområdene som inngår i studiene. NOKUT § 5-4: Det skal være tilstrekkelig antall ansatte til å dekke undervisnings-, forsknings- og utviklingsoppgavene i institusjonens fagområder. De ansatte skal ha en relevant kompetanseprofil.	§ 3-8 (1) Institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.
* § 3-3 (3) c) Institusjonen skal ha stabil forsknings-, og faglig eller kunstnerisk utviklingsvirksomhet av høy kvalitet relatert til sine fagområder.	§ 3-8 (2) Institusjonen skal ha stabil utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet.

²¹ NOKUT har ikke utfyllende kriterier til de siste endringene. NOKUT vil sende revidert studietilsynsforskrift på høring i sektoren i september 2016.

<p>NOKUT § 5-3: Institusjonens forsknings- og faglige eller kunstneriske utviklingsvirksomhet skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten. Vitenskapelig produksjon skal være stabil og på nivå med sammenliknbare universiteter. Faglig og kunstnerisk utviklingsvirksomhet skal være dokumentert og av høy kvalitet.</p>	
<p>§ 3-3 (3) e) Institusjonen skal ha akkreditering for minst fem studietilbud av minst fem års varighet, samlet eller som integrerte studieløp, som gir rett til å tildele høyere grad alene, samt lavere grads utdanninger innenfor flere fagområder. Institusjonen skal ha uteksaminert kandidater på lavere og høyere grads nivå på de fleste av disse fagområdene.</p> <p>NOKUT § 5-5: Institusjonen skal ha jevnlig opptak av studenter og en tilfredsstillende gjennomstrømning og kandidatproduksjon.</p>	<p>§ 3-8 (6) Institusjonen skal alene ha akkreditering for minst fem studietilbud på høyere grads nivå. Institusjonen skal ha uteksaminert kandidater på lavere og høyere grads nivå på alle studietilbud innenfor doktorgradsområdene.</p>
<p>* § 3-3 (3) f) Institusjonen skal ha en stabil forskerutdanning og rett til å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder. To av disse skal være sentrale i forhold til regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene har nasjonal betydning. Den ene av de fire doktorgradene kan utgjøres av stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid som institusjonen har fått akkreditering for, jf § 3-1 tredje ledd.</p> <p>NOKUT § 5-6: Institusjonen skal ha minst fire doktorgradsutdanninger med jevnlig opptak av et rimelig antall kandidater. For minst to av doktorgradsutdanningene kreves det at kandidater har disputert innen rimelig tid. For to av doktorgradsutdanningene er minstekravet at et rimelig antall kandidater i minst to år har hatt tilfredsstillende progresjon i doktorgradsløpet.</p>	<p>§ 3-8 (3) Institusjonen skal ha rett til å tildele doktorgrad alene på minst fire fagområder. De fire doktorgradsstudiene skal være godt dekkende for institusjonens faglige profil. To av disse skal være sentrale for regionale virksomheters verdiskapning, samtidig som fagområdene også må ha nasjonal betydning. Akkreditert deltakelse i stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. § 3-4, kan telle som én doktorgrad.</p> <p>§ 3-8 (4) Doktorgradsområdene skal dekke vesentlige deler av institusjonens faglige virksomhet.</p> <p>§ 3-8 (5) Institusjonen skal ha <u>stabil forskerutdanning</u> og dokumentere at den i gjennomsnitt har uteksaminert minst fem doktorander på minst to av doktorgradsstudiene eller tilsvarende stipendiatprogram per år over en treårsperiode. Hvert enkelt doktorgradsstudium skal over en periode på fem år ha tatt opp i gjennomsnitt minst 15 stipendiater.</p>
<p>§ 3-3 (3) e) Institusjonen skal være tilknyttet nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning, forskning og faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og skal delta i det nasjonale samarbeidet som gjelder forskerutdanning og eventuelt tilsvarende kunstnerisk stipendprogram.</p>	<p>§ 3-8 (7) Institusjonen skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Institusjonen skal delta i nasjonale samarbeid om forskerutdanning og eventuelt tilsvarende for stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. § 3-4.</p>

BODØ

Bachelor - faglærer i kroppsøving og idrettsfag
Bachelor arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning - nettstøttet
Bachelor barnehagelærerutdanning
Bachelor barnehagelærerutdanning, nett- og samlingsbasert - nettstøttet
Bachelor i barnevern
Bachelor i biologi
Bachelor i dyrepleie
Bachelor i eiendomsmegling
Bachelor i engelsk
Bachelor i havbruksdrift og ledelse
Bachelor i havbruksdrift og ledelse, Y-VEI
Bachelor i historie
Bachelor i Human Resource Management (HRM)
Bachelor i idrett
Bachelor i internasjonal markedsføring
Bachelor i journalistikk
Bachelor i lulesamisk språk-varierende opptak
Bachelor i nautikk, maritim økonomi og ledelse
Bachelor i nautikk, maritim økonomi og ledelse, Y-vei
Bachelor i nordområdestudier
Bachelor i organisasjon og ledelse
Bachelor i regnskap og revisjon
Bachelor i sosialt arbeid
Bachelor i sosiologi
Bachelor i statsvitenskap
Bachelor i sykepleie
Bachelor i sykepleie, 4-årig nett- og samlingsbasert (praksisområde Salten)-nettstøttet
Bachelor i økonomi og ledelse
Joint Bachelor Degree in Animal Science

Grunnskolelærerutdanning 1.-7.trinn
Grunnskolelærerutdanning 5.-10.trinn
Grunnskolelærerutdanning 1.-7.trinn - 5-årig master
Grunnskolelærerutdanning 5.-10.trinn - 5-årig master
Lektorutdanning i samfunnsfag med fordyping i historie
Master i havbruk
Master i havbruk - deltid
Master i idrett - trener- og lederprofesjonen-varierende opptak
Master i klinisk sykepleie
Master i logopedi
Master i marin økologi
Master i praktisk kunnskap
Master i samfunnssikkerhet og kriseledelse
Master i samfunnsvitenskap, 120 stp heltid
Master i samfunnsvitenskap, 90 stp heltid
Master i spesialsykepleie
Master i tilpassa opplæring
Master in Social Science
MBA HHB - Bodø
MBA i ledelse
MBA i luftfartsledelse
MBA i økologisk økonomi
Siviløkonom / Master of Science in Business
Siviløkonom / Master of Science in Business, 3+2 år
Siviløkonom / Master of Science in Energy Management
Siviløkonom / Master of Science in Sustainable Management
Joint Master Degree i borderologi

Publikasjonspoeng på fagområdet, fordelt på studiested 2015

Fagområde – studiested	Publikasjonspoeng totalt	Faglige årsverk	Publikasjonspoeng per faglig årsverk
Helse og sosial – totalt	34,71	165,15	0,21
Bodø	23,02	47,20	0,49
Levanger	7,06	35,10	0,20
Mo i Rana	1,00	16,70	0,06
Namsos	1,67	54,45	0,03
Sandnessjøen	1,96	8,70	0,23
Vesterålen	0,00	3,00	0,00
Ledelse	20,30	20,30	1,00
Bodø	11,47	9,80	1,17
Levanger	2,00	7,30	0,27
Steinkjer	6,83	3,20	2,13
Lærer, pedagogikk, idrett og kultur	91,43	256,84	0,36
Bodø	32,68	84,28	0,39
Levanger	27,93	108,45	0,26
Nesna	30,82	64,11	0,48
Naturvitenskap	26,83	74,20	0,36
Bodø	23,77	49,70	0,48
Steinkjer	3,06	24,50	0,12
Samfunn og medier	95,15	128,13	0,74
Bodø	84,43	75,43	1,12
Levanger	2,70	2,00	1,35
Steinkjer	8,02	22,60	0,35
Stjørdal	0,00	28,10	0,00
Økonomi og administrasjon	55,48	106,7	0,52
Bodø	47,22	77,60	0,61
Levanger	0,00	1,00	0,00
Mo i Rana	5,77	16,80	0,34
Steinkjer	2,50	11,30	0,22
Totalt	323,91	752,32	0,43

Publikasjonspoeng på studiested, fordelt på fagområde 2015

Studiested – fagområde	Publikasjonspoeng totalt	Faglige årsverk	Publikasjonspoeng per faglig årsverk
Bodø	222,59	344,01	0,65
Helse og sosial	23,02	47,20	0,49
Ledelse	11,47	9,80	1,17
Lærer, pedagogikk, idrett og kultur	32,68	84,28	0,39
Naturvitenskap	23,77	49,70	0,48
Samfunn og medier	84,43	75,43	1,12
Økonomi og administrasjon	47,22	77,60	0,61
Levanger	39,70	153,85	0,26
Helse og sosial	7,06	35,10	0,20
Ledelse	2,00	7,30	0,27
Lærer, pedagogikk, idrett og kultur	27,93	108,45	0,26
Samfunn og medier	2,70	2,00	1,35
Økonomi og administrasjon	0,00	1,00	0,00
Mo i Rana	6,77	33,50	0,20
Helse og sosial	1,00	16,70	0,06
Økonomi og administrasjon	5,77	16,80	0,34
Namsos	1,67	54,45	0,03
Helse og sosial	1,67	54,45	0,03
Nesna	30,82	64,11	0,48
Lærer, pedagogikk, idrett og kultur	30,82	64,11	0,48
Sandnessjøen	1,96	8,70	0,23
Helse og sosial	1,96	8,70	0,23
Steinkjer	20,42	61,60	0,33
Ledelse	6,83	3,20	2,13
Naturvitenskap	3,06	24,50	0,12
Samfunn og medier	8,02	22,60	0,35
Økonomi og administrasjon	2,50	11,30	0,22
Stjørdal	0,00	28,10	0,00
Samfunn og medier	0,00	28,10	0,00
Vesterålen	0,00	3,00	0,00
Helse og sosial	0,00	3,00	0,00
Totalt	323,91	752,32	0,43